

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

Nr. 42 (95)

TORONTO, Ontario, 1951 m. Spalis (October) mėn. 18 d.

Kaina 10¢

1704
The Lights of Homeland
Lithuanian Weekly
Published by the Lithuanian
R.C. Cultural Society
of Canada
Authorized as Second Class
Mail Post Office Department
Ottawa
SAVAITRAŠTIS
Leidžia Kanados Lietuvių
Katalikų Kultūros Draugija
941 Dundas St. W., Toronto

AR TIKSLUS POSŪKIS?

Mūsų laisvės kova yra paremta dviem principais. Iš vienos pusės mes remiamės faktu, kad didžiosios pasaulio galybės tebėra nepripažinusios Lietuvos okupacijos, tebeprapažįsta juridiškai Lietuvos respublikos egzistavimą ir, darydamos iš to fakto išvadą, tebeprapažįsta išlikusius Lietuvos respublikos organus — diplomatinės bei konsularines atstovybes. Pastaruoju metu rodo tendencijos pripažinti tai ir kaikiurios iš tų valstybių, kurios savo totalistiniame perėjime buvo tai paneigusios, nors nei viena iš jų galutinai išvadų nepadarė ir atstovybių atgaivinti neleido. Kai kurios betgi faktiškai su likusiais atstovais ar atstovybių nariais skaitosi, tik neįtraukia jų į protokolo laukus.

Siuo momentu yra paremtos mūsų pastangos išsaugoti valstybių kontinuitetą, tęstinumą. Antrasis mūsų kovos principas yra tautos pasiryžimas kovoti dėl laisvės. Šito pasiryžimo, tautos valios išraiška yra rezistencinis centras, susikūręs Lietuvoje, vadovavęs pasipriešinimui okupantams krašte, o dabar veikiantis užsieniuose, sudarytas iš visu politinių srovių ir rezistencijos kovose išaugusių sambūrių. Tai mūsų VLIKas, kuris iki šiol daugiausia reiškėsi ir daugiausia nuveikė.

Iki šiol mūsų likimo bendrininkai kaimynai gerėjosi mūsų rezistencijos organizacijos struktūra, įžiūredami joje nuoseklią suderinimą tautos siekimų bei išlikusių pajėgų. Mes patys taip pat džiaugėmės, kad sugebame tuos abu principus tinkamai panaudoti, leisdami veikti kiekvienam savame sektoriuje, išleidami į priekį tą veiksnį, kuriam kada tinka mausia pasirodyti, palikdami nuošaly tą, kuriam tame žygyje galėtų būti tam tikrų nepatogumų ar net pavojų.

Buvo visokių momentų, bet tarp tų dviejų veiksmų nebuvo konflikto ir visada buvo randa, ktram tiksliausia ką veikti, kokio žygio imtis. Kas mūsų laukia, dar nežinome. Galimas dalykas, kad ir mūsų byla dar

visokių vėjelių gali būti pūsciojama. Vienu kuriu principu paremti mūsų kovą dar per anksti. Tai pagaliau rodo ir mūsų kaimynų latvių įsitikinimas, kad mūsų struktūra yra tinkamiausia. Jie iki šiol turėjo dvi sroves, veikusias lygiagrečiai, kurių viena rėmėsi tik valstybiniu kontinuitetu, o antroji tik visuomeniniu susiorganizavimu. Šiandien, jie jau turi nesenai Londono konferencijoje sudarytą krašto laisvinimo komitetą, kaip aukščiausią savo rezistencinį organą, apjungiantį moralinės subordinacijos ryšius ir diplomatus.

Pas mus, deja, pagaliau iškilo ir aikštė, ilgai prislopintai brudėjusi, tendencija iškelti į viršų pirmąjį principą. Dar blogiau, kai tai siejama su absoliutaus primato pretenzijomis. Viešumai nėra žinoma, kiek šias p. Lozoraičio pretenzijas remia kiti diplomatai, tačiau negalima nesistebėti p. L. drąsa, suardyti ligšiolinę darną ir suskaldyti lietuviškąją visuomenę, kurios dauguma vis dėlto nenori jokių "karalių".

Momentas yra labai atsakingas. Jame yra dvi pusės — tarpautinė ir mūsų savitarpinė. VLI Ko komisija, pasisakiusi, kad principiniais klausimais su p. L. susitarti negalėjo, vis dėlto priėmė susitarimo tekstą, kuriame netiesiogiai leido prikibti p. L. pretenzijoms. Dabar VLIKas ir diplomatai turi tą susitarimą priimti arba atmesti. Kadangi pagal tą susitarimą visos diplomatinės akcijos, t.y. santykių su kitomis valstybėmis, reikalai paveldami p. L., tai tuo pačiu leidžiama užviespatauti pirmajam principui. Ar VLIKas ir diplomatai ryšis rizikingam žygiui — stoti į naują platformą, įvedant naują veiksnį, pasauliui visai nežinoma? Dar būtų suprantama, jei šių reikalų sprendimas būtų pripažintas diplomatų kolegijai, o čia vienam asmeniui, kuris tik iš geros kitų valstybių pareigūnų valios tegali būti nelaikomas vien privačia persona. Jam pripažįstamos visos teisės, o veikiantiems diplomatomis tik teisė pa-

(Nukelta į 2 psl.)

ABIEJŲ VOKIETIJŲ SUJUNGIMAS

Kad Vak. Vokietija jau netoli nuo įsijungimo į vakariečių ginklavimosi frontą, rodo Rytų Vokietijos reakcija. Kancleris Adenaueris buvo paskelbęs, kad V. Vokietija stovi už abiejų Vokietijų sujungimą, bet su sąlyga, kad Rytų Vokietijoje prieš bendrus rinkimus būtų grąžintos pilietinės laisvės ir kad šitas suliejimas apimtų taip pat Sileziją, Pamarį ir Rytprūsius, t.y. reikalinga grąžinti atplėštąsias rytų žemes. Kancleris Adenaueris pagaliau pavadė savo ekspertams paruošti projektą teiktis sutarties, kuri turės pakeisti dabartinę okupacinį statutą. Po to turėtų sekti ginklavimasis. Tuo pat metu Rytų Vokietijos parlamentas paskelbė apsvaistę Vakarų Vokietijos siūlymą susivienyti, randas jį tinkamu derybų pagrindu ir žymią dalį jo priims. Tik, esą, nenorį derėtis su Adenaueriu, kuris ne Vokietijos vienybės siekia, bet greičiau karo ir keršto, pareiškė Rytų Vokietijos premjeras Grotewohl. Kokius Vak. Vokietijos siūlymus Rytų Vokietijoje ir uždelsti jos susitarimus su alijantais bei su S. Atlanto valstybėmis.

Reikia pastebėti, kad abiejų Vokietijos dalių sujungimo reikalas labai populiarus ir Vak. Vokietijoje. Taip socialistų vad. Schumacher persėpė Adenauerį nepadarę jokių susitari-

mų su vakariečiais, kurie apsunkintų abiejų Vokietijų sujungimą. Be to, Schumacheris siūlo susaukti keturių didžiųjų konferenciją Vokietijos sujungimo klausimu, kurioje būtų pagaliau išaiškinta, ką tuo reikalu galvoja rusai. Vargu ar vakariečiai benorės gaišti laiką.

Bankinės operacijos su Vokietija

Vokietijos generalinis konsulas Kanadoje paskelbė, kad prasidėjus karui nutrauktos bankinės operacijos tarp Kanados ir Vokietijos vėl atnaujintos. Vokietijos visiems bankams leista Kanados bankuose atidaryti kontos sąskaitas.

Azijos kraštų prekybinė konferencija

Singapore spalio 9 d. prasidėjo ir iki 18 d. tęsis pirmoji Azijos kraštų prekybos konferencija, dalyvaujant vyriausybė ir privačių prekybos firmų atstovams. Azija nori daryti žygių kaip galima daugiau pati savo ūkinis reikalus tvarkyti. Ji bijo vakarų valstybių ūkinės pagalbos, nes jos žiūri kolonialinės politikos planus. Konferencijoje dalyvauja visos valstybės nuo Pakistano iki Korėjos, išskyrus Japoniją, bet taip pat Indonezija ir Filipinai. Tik Kinija nelabai noromis savo delegaciją siunčianti, nes jos dėmesys nukreiptas į kitus kraštus ir ji yra pasiekusi net teigiamo prekybinio balanso.

Sosto įpėdinė karalaitė Elžbieta, praeitą penktadienį ir šeštadienį aplankiusi Torontą

LIETUVIŠKOJO GYVENIMO NAUJENOS IŠ EUROPOS

• Prie pabėgusių į Švediją 3 lietuvių žvejų pavyko priėti liet. organizacijų atstovams ir jiems įteikti iš BALFo centro atsiųstą maisto, taip pat drabužių. Į Vokietijos vakarines zonas pavyko persikelti iš rytinių keliems lietuviams. Taip pat yra grįžęs vienas, kuris 1947 m. repatriavo į Lenkiją, bet iš ten vėl paspruko. Yra atvykusių su vokiečiais iš Lietuvos vienas kitas ir lietuvis! Yra ir pava latvių moterų, pabėgusių iš Latvijos.

• Sunkiai Romoje susirgo vysk. P. Būčys. Jo ligą sunkina gal ir ta aplinkybė, kad vietoj jo marionų generolu išrinktas lenkas. Prof. Z. Ivinskii pavyko užfiksuoti visą eilę vysk. P. Būčio atsiminimų iš pačių senųjų Lietuvos gyvenimo ir prieškarinio veikimo laikų.

• Rūpinamasi, kad nežūtų Gabrio-Paršaicio biblioteka, bet atitektų VLIKan ar kitoms liet. įstaigoms. Jų palikta nemaža vertingos medžiagos, tik pati biblioteka nesutvarkyta. Jau taip ironiškai lėmė, kad pretendento į Lietuvos "prezidentus" laidotuves ir prie mirties patalo nedalyvavo nė vienas lietuvis.

• Rytinėse zonose ir Rytų Vokietijoje rudens manevruose dalyvavo per ¼ mil. Sovietų karių, o vakarinėse — per 100.000 amerikiečių britų ir prancūzų kitų pusė. Manevruose taip pat dalyvavo (kaip pagalbininkai) ir

lietuvių darbo kuopos. Vakariečiai vis didina savo karo pajėgas Vokietijoje. Prieš vokiečių prisidėjimą, neišgavus lygių teisių, labai smarkiai priešinasi opozicija su Dr. Schumacheriu. Bet kiti galvoja, kad jie yra tik pasitvirtinimo vaidmenį su Adenaueriu: vienas rėkia, o kitas sako — matote, aš negaliu, ką pasakys žmonės, gi abiejų tikslas — kuo greičiau atgauti Vokietijai visišką nepriklausomybę.

• Nors ir netikima, kad Sovietai su komunistais taip pat sukliktų ir rytinėje zonoje praversti visuotinius, slapčius ir laisvus rinkimus, tačiau, daug kam įdomu, kiek toli jie gali nusileisti. Daug kas mano, kad Sovietai galiausiai gali net su tokiais rinkimais sutikti ir atitraukti iš Berlyno savo okup. kariuomenę, taip pat iš Ryt. Vokietijos, bet su sąlyga, kad Vokietija nebūtų apginkluota ir neprisidėtų prie Atlanto pakto. Anglai sutiktų Vokietijos apginklavimą keleriems metams atidėti. Nors šie mėnesiai, o ypač kai pasirodys pirmosios vokiečių divizijos, laikomi kritiškais, tačiau bent Vokietijoje netikima, kad karas galėtų taip greitai prasidėti, nors ir neabejojama tuo, kad rusai jei pradės žygiuoti, tai žygiuos nepaskelbę oficialiai jokio karo.

• Nauji pabėgėliai iš Lenkijos. Keturi ginkluoti lenkai spalio 9 d. surišo lenkų žvejų laivo kapitoną bei pirmąjį karininką ir įplaukė į Švedų Karlskrona uostą, kur paprašė politinių pabėgėlių teisių.

Užsieniečiai JAV armijoje

Užsieniečių stojimą kariuomenėn prie JAV armijos pasiėmė tvarkyti JAV Krašto Apsaugos ministerija. Tuo reikalu glaudžiai bendradarbiaujama su Rytų Europos pabėgėlių kariniais ir politiniais vadais. Iš Europoje stojančių į užsieniečių branduolį JAV kariuomenės sąstata jau nereikalaujama būtina mokėti anglų kalbą. Taip pat numatoma, prireikus, kiek padidinti ir civilinio darbo kuopų skaičių bei dydį. Galimas dalykas, kad dalis jų bus išsiųsta prie darbų į Prancūziją ir net Ispaniją.

Lietuva okupuotas kraštas

Vokietijos vidaus reikalų ministerija 1951 m. rugsėjo 3 d. raštu pranešė IRO įstaigai Ludwigsburge, ryšium su vienos latvės pilietybės nustatymu, kad Vokietijos vyriausybė Latvijos, Estijos, Lietuvos valstybes laiko okupuotais karo būdu (occupatio bellica). Šių valstybių aneksija tarptautinės teisės atžvilgiu nėra pripažinta ir Vokietijos vyriausybės taip pat nebus pripažinta. Dėl to iš tų kraštų kilę žmonės pasilaiko savo pilietybės.

Balionai sukėlė persekiojimą

Paskutinėmis savaitėmis antibolševikinei propagandai pradėta gausiai vartoti balonėlius, prie kurių pritvirtinama spaudos. Ypatingai gausiai balonėliai naudojami antibolševikinei literatūrai pasiūti į Čekoslovakiją. Pastaruoju metu gauta žinių, kad komunistai griebėsi gaudyti taip gaunamą medžiagą. Taip Plzene suimta 30 darbininkų, kurie taip gautą literatūrą atsiėmė ir fabrikus. Tuojau po to buvo padaryta krata 200 butuose. Milevskio miestelyje kilo muštynės ir sužeista 200 žmonių, kai komunistų būrys puolė žmones gaudančius su balionais nukritusių lapelių.

Reikia spėti, kad panašių įvykių buvo daugely vietų.

— Haaga.— Oficialiai paskelbta, kad 1952 m. balandį Olandijos karalienė Julijona su vyru Bernhardu atvyks oficialaus vizito į Kanadą ir JAV. Karo metu ji gyveno Kanadoje.

ŽADA NUMUŠTI KAINAS

Kanados vyriausybė opozicijos ir darbo unių/siūlomos kainų kontrolės nesiima, bet ruošiasi kainas numušti kitu keliu. Mat, dabar daugelio prekių pardavimų kainas nustato gamintojai, fabrikai. Vyriausybė paruošė įstatymą, kuriuo tai draudžiama ir betkokie tuo reikalu padaryti susitarimai tarp gamintojų ir prekybininkų skelbiami negaliojančiais. Manoma, kad kainos turės kristi prekybinės konkurencijos rezultate. Tai turį įvykti dar prieš Kalėdas.

SAVAITĖS ĮVYKIŲ APŽVALGA

Korėjos klausimas per praeitą savaitę nei kiek nepasistūmėjo pirmyn. Frontuose, ypač centriniam, vyko aršios kovos. Jose persvara visą laiką buvo JTO pusėje, tačiau lemiamų pasikėitimų nepasiekta. Atrodo, kad JT karinė vadovybė panoro užimti geresnes pozicijas prieš Sibirinės žiemos pradžią. Kaunamasi dėl atskirų kalnų bei perėjimų. Kadangi komunistai yra pasislėpę poziciniuose sutvirtinimuose, tai juos išmušti nelengva ir JT nuostoliai palyginus labai padidėjo.

Dėl derybų taip pat nepasiekta jokio susitarimo. Komunistai trečiądienį pasiūlė derybas atnaujinti Panmunjome, neutralios zonos ribas praplečiant. Tuo tarpu JT karinė vadovybė pasiūlė neutralumą pripažinti tik derybų vietai. Tuo reikalu jau buvo susitiktę bent kelis kartus abiejų pusių ryšininkai, o besistatinėjant komunistai apkaltino JT naujai pažeidus Kaesongo neutralumą. Ridgway trijų lėktuvų pasirodymą virš Kaesongo patvirtino ir pažadėjo praversti drausmės kvotą. Ar komunistai tuo pasitenkins ar pastatys naują reikalavimą, dar sunku pasakyti.

Irano byla pereitą savaitę taip pat nepajudėjo iš vietos. Ketvirtadienį numatytas Saugumo Tarybos posėdis neįvyko, nes Mossadegh po kelionės vis tebebuvo nepajėgus. Jis yra nusistatymo, kad Saugumo Taryba nėra kompetetinga klausimą svarstyti, dėl to atsisakė net priimti Britų siūlytą rezoliucijos nuorašą.

Mossadegh jau per pirmą susitikimą su Achesono pavaduotoju būdingai apibūdino padėtį: mes, esą, darome tai, ką jūs padarėte prieš 200 metų — kratomės britiškojo imperializmo užmačių. Dėl to JAV turį pagelbėti.

Posėdis S. Tarybos įvyko ši pirmadienį. Pats Mossadegh kalbėjo apie 15 min., o jo atstovas art 2 val. Reikiama pasitenkinimo, kad deryboms durs nebuvu užtrenktos, nors Mossadegh kalbėjo griežtai.

JAV labai norėjo, kad dar prieš Saugumo Tarybos posėdį Iranas pradėtų derybas su Britais, bet šie nenorį, nieko gera nesitiki. Darbiečių vyriausybė dėl pakrikusios Irano bylos labai puolama, priekaištaujama, kodėl

nebuvo bota paskutinių Irano siūlymų. O naujų klapatų D. Britanijai staiga iškėlė Egiptas.

Egipto iškeltas reikalavimas britams pasitraukti iš Sueso zonos ir iš Sudano, artimuosiuose rytuose sudarė labai kritišką padėtį. Britai pasitraukti, žinoma, negali. Tai labai sunkus smūgis ir Atlanto sąjungos šio regiono planams. Klausimas buvo tuojau apsvaistytas JAV jungtinių štabų viršininko gen. Bradley, Britų gen. štabo viršininko feldmaršalo W. Slim ir Prancūzų aviacijos gen. Fr. Lechers, kurie kaip tik Egipto pareikimo metu buvo nuvykę į Atenus ir Ankarą sąjungos reikalais. Štabų viršininkai pritarė minčiai laiduoti šiame rajone ramybę ir saugumą Sueso kelyje sukuriant tarpautines pajėgas ir mišrią vadovybę, sudarytą iš JAV, D. Britanijos, Prancūzijos, Turkijos ir Egipto.

Sudano nacionalistai tuo tarpu šaukia, kad pasinaudodami progą jie dabar reikalauja nepriklausomybės, nepripažįstą nei britų nei egiptiečių pretenzijų. Kaire vyksta antibritiškos demonstracijos, o vyriausybė, nieko nelaukdama, parlamente pravedė nutarimą, kad britai turi pasitraukti iš Sueso, o Farukas paskelbtas ir Sudano karaliumi. Ryšy su šia byla labai susikomplicuoja ir Atlanto sąjungos planai Artim. Rytuose. Greičiausiai taip bus svarstoma lapkričio mėn. vyksiančioje Atlanto sąjungos Tarybos sesijoje Romoje.

Britai, kurie pagal 1936 m. sutartį Sueso gali laikyti 10.000 karių ir 400 aviatorių, pareiškia, kad ten jie turi teisę pasilikti ir pasiliks.

Iš viso Britų padėtis Artim. ir Vid. Rytuose darosi vis kritiškesnė. Irano paskatininti po Egiptą ima judėti Irakas, kuris taip pat nori reviduoti 1930 m. sutartį su Britanija, kuriai yra pripažinta teisė laikyti Irake savo karines bazes.

Argi Britams teks iš to pasaulio kampo visai pasitraukti ir išleisti iš savo rankų svarbiųjų kelių apsaugą?

— Maskva. — JAV ambasadorius Alan Kirk, kuris greičiausiai nebeįgys, prieš išvykdamas iš Maskvos 45 min. kalbėjosi su Višinskium. Apie ką, neskelbiama. Spėjama, kad Austrijos reikalui.

EGIPTAS IR SUDANAS

Kad Egiptas šiandien iškėlė reikalavimą savąjį karalių paskelbti Egipto ir Sudano karaliumi, tai ne dėl tuščių ambicijų, bet iš rimto reikalo. Egiptas bėgsta, kad anglų proteguojamas Sudanas gal užgožtį jį patį ir labai pakenkti jo ūkiui. Kaip žinoma, Egiptas yra Nilo potvynių malonėje. Nilo šaltiniai yra Sudane. Kadangi Sudano ūkis yra nuolat keliamas ir dabartinė medvilnės metinė produkcija jau pasiekė \$70.000.000 vertės, tai vis daugiau ir daugiau Nilo vandens panaudojama Sudano plantacijų drekinimui. Sudano plantacijų drekinimui. Sudano plantacijų drekinimui.

lo potvyniams Egipte. Egiptas dėl to ir nori paimti Sudaną savo visiškon kontrolėn, paimant kartu ir minėtąsias medvilnės plantacijas.

Sudano teritorijos plotas siekia 1 milijoną kv. mylių, gyvenojų 8 milijonai. Britai savo kofą ten įkėlė 1870 m., kai jų pagalba prieš sukilusį Sudaną paprašė pats Egiptas. Pirmoji karinė ekspedicija nebuvo vaisinga, nes jos vadas mirė prieš įžengiant į Sudano žemę. Sudano galutinai nuramino gen. H. Kitchener 1890-1899 m. To laimėjimo vaisius buvo 1899 m. sutartis įvedusi Sudane D. Britanijos ir Egipto bendrą valdymą. Laimėtojai buvo britai, bet jie nenorėjo Egipto erzinti, kuris karo metu aprūpino kariuomenę ir apmokėjo ½ kampanijos išlaidų. Faktiškai betgi Sudane vyravo britai. Aukščiausias krašto viršininkas gubernatorius visada buvo britas. Greta jo išaugo parlamento vaidmuo, kuris dabar kelia visiškos nepriklausomybės reikalavimus. Beabejo prieš Egipto reikalavimus dabar greita britų stotis ir Sudanas. Jis greičiau meilės likti su britais negu su Egiptu, o Britai greičiau palaikys Sudano nepriklausomybės siekimus, negu leis ten užleisti savo vietą Egiptui.

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

SAVAITRAŠTIS

Redaguoja Kolektyvas. Redaktorius Dr. A. Šapoka

Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
Published by Lithuanian R. C. Cultural Society of Canada

Prenumerata Kanadoje ir JAV metams \$4.00, pusmečiui \$2.50
Kituose kraštuose metams \$4.50, pusmečiui \$2.50

Įmokėjė nemažiau \$10.00 skaitomi garbės prenumeratoriais
Adreso pakeitimas 25 ct. (smulkiais pašto ženklais)

411 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada. Telefonas EM 3-4265

RUDENS ŪKANOS

Ruduo. Su savo vėjais ir tirštomis ūkanomis. Su pageltusiu lapu kritimu. Rudens melancholija skverbia visur... pasauli ir įsirdi Neramų, Miglotų, Šunų. O tos liūdnos ūkanos dienos švino pripildo aplinką. Tai nėra laukan šaukiantis, jaunystės kvėpuojantis, stebėklingasis pavasaris. O ilgieji, nuobodūs rudens vakarai, su nepermatomomis ūkanomis, su pragarišku vėjo kvatojimu. Rodos, vėlniai šokinėja nekrikšto siela... Norisi likti sustingusiu, nejudančiu, bejausmiu. Bet pasaulio sielvartas ir skausmas, padarytos niekšybės laisvei, tikėjimui ir idėjoms, plėšio širdį ilgaisiais rudens vakarais. Nepaslėpsit padarytų niekšybių ir skriaudų pasaulio viešpačiai rudens ūkanose, rudens miglomis neuzklostysite spekuliacijų tautų ir asmenų laisvėms, nepridengsit nuoskaudų pažadams, gražiais šūkais, kai pasaulis šaukiasi veiksmo. Neapklosit pageltusius rudens lapais milijonų nekaltai pralieto kraujo. Neuzfoksuos pagalbos ir prašymo šauksmų rudens vėjais. Jums vieną vakarą bus suruosta baisi Micevičiaus "Vėlinių" valanda, kada i jus prabilis milijonai nekaltų aukų su baisiu klausimu: "Už ką mus padarėte ir išdavėte kančioms ir terorui? Už ką pamynėte laisvę, dėl kurios šimtmečiais yra sukrutas milijonikis kraujo palikimas? Dėl ko apakot ir leidot užmigti savo sąžinę?"

Niekada neištrins Jaltos ir Teherano "prekybos" sutarčių iš istorijos, kur buvo parduodamas tautų ir asmenų laisvės bei jokių sąžinės priekaištų, kad vakare "nesugadinta nuotaka" būtų galima kelti nauji tistai už rytdienos išdavystės. Rudens miglos supa ir nepabagiama Korejos karą. Kiniją, Iraną, Ispaniją, Vokietiją. Visur smaugte užsmagta drąseningi polėkiai, tikslūs sprendimai, veiksmingesni mostus baisi juodoji ranka. Sunku suprasti, kur darba pasaulio politikos vežimas. Gal i

Vokiečių "Ost-West - Kurier"

Nr. 35 paskelbė žinią "Lietuvoje auga pasipriešinimas". Joje pažymi, kad dabar organizuotas pagrindinis Pabaltijį daugiau stengiasi sužmėti pavardes tų lietuvių, estų ir latvių, kurie bendradarbiaudami su Sovietais įskundžia savo tautiečius, kurie pakliau išstremiami į Sibirą. Kaip tik šiomis dienomis pasiekė Vakarais, — rašo laikraštis, — sąrašas 800 lietuvių pavardžių, kur tiksliai sužmėti, kokius jie yra įvykdę polit. nusikaltimus. Taigi, kaip toliau pažymi laikraštis, lietuvių rezistencija jau dabar sudaro komunistams panašias anketas, kokios buvo duodamos vokiečiams atsakyti ką tik pasibaigus karui.

Svarstydami įtakingo kom. veikėjo Bodeko jau ankščiau paskelbtas nužudymo aplinkybes, laikraštis pažymi, kad oficialiai dėl jo mirties buvo apkaltintas liet. pagrindis, tačiau iš tikro

VOKIŠKOSIOS ERDVĖS IR JĖGOS TEORIJOS

(Tęsinys iš praeito nr.)

3. Geopolitika

Vokiečiai, remdamiesi ilgalaikėmis patirtimi, o ypač Kryžiuočių Ordino vėžla ir rytus, sukūrė Raum, Lebensraum ir Grossraum teorijas, kurios siekia vokišką sieną išplėsti. Tačiau vokiškosios geopolitikos kūrėju buvo švedas Rudolf Kjellen. Kaip bebūtų keista, tačiau NSDAP kelio ruošėjais buvo britas Houston Stewart Chamberlain, išplėtojęs rasizmą ir minėtas švedas teritorinę vėžlą. R. Kjellen išplėtojo Ratzel paskelbtus dėsnius ir juos pritaikė politinėje tikrovėje. Ta politinė tikrovė yra vokiečių tautos Realpolitik. Jam palinkti i vokiečių pusę vertė rusišką vėžlą ir nuogastavimas, kad kartą Švedija ir Norvegija nebūtų apsuptys nedraugingos Rusijos. Jis skatino švedus paskubomis organizuoti Skandinavijos sąjungą, kurioje būtų ir Suomija įterpta. Upsala ir Goteborg universitetų istorijos profesorius dideliu pietizmu prisiminė Karolio XII vyrvimą Baltijos jūroje. Vėliau jis, istoriją interpretuodamas geografinėje plotmėje, apgailestauja švedus įsispraudus tik savoje žemėje. Švedams, nebegalint Pabaltijį politikai vadovauti, telieka tik vienintelis kelias įsijungti i vokišką imperiją ir būti jos iškilmomis santarvininkais šiaurėje. Jei eiliniai švedai liko tai teorijai svetimi, tai vadovaujį sluogsniai linko jai pritarti.

(Ištrauka iš plačios studijos)

Geopolitiką jis aptaria šitaip: mokslas, tirias valstybę, kaip geopolitiškąjį organizmą ir erdvės fenomeną. Jos objektą sudarą: erdvės apimtis, sąlytis su jūra ar kitomis valstybėmis, padėties pakitimas galybių teritorijai didėjant ar mažėjant, pagaliau — geografinio veiksnio tyrimas sąryšyje su ankstyvesne užsienio politika. Galybėmis jis laiko valstybes, turinčias erdvę, judėjimo laisvę ir tautos tampa. O tokia ateities galybė jis laiko Vokietiją, kuri turinti apimti Skandinaviją, Pabaltijį, Centrinę Europą ir Mažąją Aziją. Tas mintis Kjellen dėsto eilėje veikalų, o ypač System of Politics.

Jei R. Kjellen glaudžiasi prie vokiečių baimindamasis rusų, tai Sir Halford Mackinder, ypač veikale "Democratic Ideas and Realities", N.Y. 1919, įrodinėja, jog vokiečių ir rusų susitarimas būtų mirtinas pavojus Vakarų tautoms. Britišku suktumu jis buvo linkęs, kad vokiečiai slinkti i rytus, nors vėl įrodinėja Suomijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos, Lenkijos, Cekoslovakijos ir Rumunijos būtinybę skirti tas galybes. Apie tas "trečiąsias" valstybes kalbėdamas, jis išleidė i akių Rusiją jau beįsikuriančią bolševizmą, kuris brandino visai skirtingus pavojus. Tačiau Europos galybių paskaidymas i "world island", kuria vadino Rusiją, i "heartland", kurios vaidmenį priskyrė Vokietijai, tuo atidarydamas vokiečiams naujus horizontus. Kai Weimar Vokietija ir patys Sovietai buvo silpni Rapallo sutartimi, 1922 m., surado "draugystę" ir pasizadėjo likti neutraliais. Tuo metu buvo pamirštos užtvarytos valstybės, kurioms K. Haushofer tesurado "Teufelsgeuel" vardą.

Vokiškoji geopolitika sukurta ištiso vokiečių štabo, kuriam vadovavo atsargos gen. profesorius Karl Haushofer. Jis 1924 m. pradėjo leisti "Zeitschrift fuer Geopolitik", o 1926 m. Vokietijos grūvimo, ir paršė eilę veikalų, kurių paminėtini: "Grenzen in ihrer geographischen und politischen Bedeutung", Berlin, 1927, "Macht und Erde", "Geopolitik des pacifischen Ozeans" ir kt.

1913 m. jis lankėsi Japonijoje — taip pat "Volk ohne Raum". Ten suradęs daugelį draugų, pradėjo garsinti vokiečių — japonų

GEDIMINAS GALVA.

santarvę, kuri tapo tikrove po 27 metų.

NSDAP kuriantis, jis pritamė ir tampa teritorinės vėžlos skelbėju. Jo mokiniams buvo daugelis nacionalsocialistų, kurių tarpe ir žinomas Rudolf Hess. Muenchen bei jo uiversitetas, kur Haushofer dėstė geografiją, tampa geopolitikos idėjų tvirtove.

Jo geopolitinė mintis siejama ne vien su žeme, bet ir su tauta. Jis įrodinėja, kad aukštesnės kultūros tautos ir aukštesnės rasės, siekdamos sau erdvės, turi išnaukinti žemesnias. Čia jis pilnutinai pritaiko Dārwino teoriją kovai už erdvę ir geresnę būitį. Vokiečių tauta biologiskai skatinama plėstis, nes kitaip ji turės užtrokšti. Jis nurodo, kad vokiečių tautos priauglis didėja, kai kitų tautų, kurios istorijoje yra užgrobūsios plačias sritis, — pav. prancūzų, britų, — gyventojų skaičius mažėja. Iš čia išplaukia šūķiai, kad vokiečiai, japonai esančios tautos be erdvės, kad dekadentiški prancūzai, britai turį erdvę be tautos. Mažos tautos ir valstybės yra nenatūralūs reiškinys, todėl, pagal Nietschės samprotavimus, turinčios būti didesnį prarytos. Gerai numanydamas, kad Vakaruose nelengva bus įsigalėti, kultūringiems vokiečiams jis siūlo atlikti kitų tautų naikimo barbarišką darbą Rytuose. Lebensraum turis būti išplėstas pagal vokiečių reikalavimus. Tą gyvybiškąją erdvę vokiečiai galį rasti žemėje, kuriose gyvena mažos tautos ir slinkti i slaviškas. Jei per Pirmąjį pasaulinį karą Drang nach Osten buvo laikoma paslaptis — tik slaptause raštuose ir planuose apie tai buvo dėstyta — Antrojo Pasaulinio karo metu tampa viešosios politikos imperatyvu. Veržiantis i rytus pirmiausia turi būti siekiama užkūsti tarpimo, kuris patikrintų galimybes vokiečių tautai plėstis. Jei kaikių tautų negalima įjungti i vokišką vienetą, su jomis reikia bendrauti. Ukiškoji autarkija nepasiekiamas, nors kuriam metu gali būti pakenčiama.

K. Haushofer įeina i sąlytį su A. Hitler po nepasisekusio pučo Muenchene 1923 m. Laikau ne pripuolamybe, kai "Mein Kampf", kuriame užtinkame apsiėli prietaravimų, tačiau puosekliai dėstoma teorija Pabaltijio "germaniškas" tautos išstūmti ir jų kraštus kolonizuoti vokiečiais. Tik ką vokiečiams

įžengus i Lietuvą, jau buvo užsimota Lietuva kolonizuoti. Tas reikalas buvo atidėtas tik nenoirnt karo ūkiui pakenkti. Tačiau tuo klausimu buvo nuolat sirtga, daug spaudoje rašyta ir neabejotinai ruošiasi planą visuotinai įgyvendinti.

Trečiam Reichui pasiskelbus, K. Haushofer idėjos randa didelį pritaikymą įvairiose srityse. Prof. Hans Keller sukuria pradū vokišką tarptautinei teisei "Das Recht der Voelker", Berlin, 1935. Atsiranda naujos sąvokos — Geomedizin, kurią skelbia prof. Zeiss, Grossraumwirtschaft, Raumforschung ir Raumordnung. H. Jusatz sukuria sąvoką "geoscience", o Willy Hellpach — Geopsiche. Pagaliau teisės prof. Carl Schmitt, aptaręs naujas sąvokas — didžioji erdvė, užnugaris, įtakos sritys, tarpinės sritys — siekia pačios istorijos perversinimo ir jos kritikos pagal geopolitiškas sąvokas. Gi "Zeitschrift fuer Geopolitik" tampa tarptautiniu, nes vokiečiai spėjo pajungti eilės tautų mokslininkus, ne vien jiems pavestais specialiais klausimais rašyti žurnalai, bet ir ruošti studijos praktiškais klausimais. Tos srities monopolį turėjo vokiečiai mokslininkai K. Haushofer 1933 m. paskyrus Vokiečių Mokslo Akademijos pirmininku, žurnalą redaguoja ir geopolitinei linkmei atstovauja Kurt Vowinkel, kuris buvo ir Reichskultur Kammer pirmininku. Geopolitinės galvosenos įterpimas i mokyklą, mokslinį ir kultūrinį gyvenimą siekė perauklėti visą vokiečių tautą: nuo pradžios mokyklos mokinio iki mokslininko ir praktiško sričių rikiuotojo. "Vom Deutschen Volk und seinem Lebensraum" katekizmą turėjo iškalti kiekvienas mokinys.

Vokiečių sistematiškumas juos veda iki galutinio tikslo — geopolitinės minties įgyvendinimo. 1935 m. Berlyne įkuriamas Reichsstelle fuer Raumordnung", kuriai vadovauja Prūsijos buvęs teisingumo ministeris, Hitlerio

artimas bendradarbis ir jo vienas patikėtinųjų Hans Kerrl. Mums ne tiek svarbu, kad toji oficialioji institucija išleido eilę leidinių ir kiekvieną mėnesį po keletą žurnalų, kurių svarbiausias — Raumforschung und Raumordnung. Tos įtaigos vyriausių uždavinių buvo duoti patarimus kaip užimti kraštai turi būti suskaidyti ir sienos pravedinamos. Tos institucijos nurodymais 1939 m. buvo pravestos Lenkijos Generalinės Gubernijos sienos.

Užimtų sričių kolonizavimas priklausė kitoms institucijoms, kurios buvo rikiuojamos Reicho vyriausybės.

Visa tai sako, kad vokiečiuose glūdėjusi kryžiuočių dvasia Trečiajame Reiche tampa milžiniška mašina, kurios uždavinys nsluoti lietuvių tautą nuo žemės paviršiaus. Per Pirmąjį pasaulinį karą buvo paruoštas slaptas planas, kuris buvo patekęs i mano rankas karui pasibaigus. Jame buvo išdėstyti būdai Lietuvai kolonizuoti per 60 metų. Tas planas buvo paruoštas pagal vokiečių sėkmingus eksperimentus Rytprūsiose. Trečiasis Reichas, jei jam būtų pavykę karą laimėti, buvo žymiai skubėsnis. Abejotina ar būtų buvę galima Lietuvos žemėje lietuviškai susikalbėti ir po 30 metų.

Šis vokiečių nusiteikimas veržtis i rytus liks iki vokiečių gyventojų priauglis tiek sumažės, kad galėtų tilpti vokiškoje teritorijoje. Trečiajame Reiche įkvepta mintis užimti kaimynines sritis, šiaudien nėra palaidota. Ji gali būti lengvai atgaidinta atsiradus palankioms sąlygoms. Šiam pavojui gali būti kelias užkertamas tik padalinus Rytprūsius, kurių Karaliaučiaus sritis turėtų atitekti Lietuvai. Tuo atveju tarp Vokietijos ir Lietuvos užtvarta būtų gana patikimas veiksnys, nes jos gyvybinis interesas išlaikyti jai atitekusį pajūrį ir uostus, kurie būtų nepaprastos svarbos.

Kanados karinės gamybos vargai

Pastaruoju metu spaudoje pasirodė perspėjimų, kad Kanados ginklavinimosi planų vykdymas yra bent metais atsilieks i jį visiškai įvykdyti planą ne anksčiau 1953 m. Yra padaryta visa eilė naujų tobulų išradimų, bet jie dar neįvykdyti. Taip Kanada yra išradusi pasaulio tobuliausį prieš-tankinį ginklą, tobuliausią laivą kovojant su povandeniniais laivais, galingiausią sprausminį lėktuvą, tobuliausią kovos lėktuvą, galintį operuoti bet kokių orų, tačiau visa tai dar tebėra laboratoriniai gaminiai, o kariuomenė to dar neturi.

Nuo 1948 m. kariniam biudžetui paskirta 3 bil. dolerių, tačiau paskelbti 5 užsakymai už 100 mil. dol. lėktuvų gamybai. Numatyta pagaminti per 2000 lėktuvų, tačiau pagaminta ir oro laivynui perduota vos apie 60. Aerodromų statybos planai neįvykdyti, o pastatyti pasirodė ne visai tinkami ir dabar jau vėl taisomi, pritaikomi naujųjų lėktuvų aptarnavimui.

Oficialiai paprastai sakoma, kad planas vykdomas ir kad apie karinę gamybą viešai negali būti skelbiama, tačiau žinomieji pavieniai faktai rodo didelį atsilikimą. Atsilikta ir lėktuvų gamyboje. Taip dvi didžiausios lėktuvų gamybos — Montrealio Canadair ir Maltono imonės — toli gražu neįvykdo užsiojimus. Taip Canadair tuo tarpu tepa gamina vos po 20 Sabre lėktuvų per mėnesį, o Malton ir to nepasiekia. Dėl to tai iš 6 esamų kovos lėktuvų eskadronų tik du turi moderniuosius Sabre F-86 lėktuvus, vienas tik apmokomas su jais, du turi pasenusius Vampire, o vienas net su seno tipo motorais Mustangus. Abu jūrų lėktuvų eskadronai toli nepasiekę moderniško aprūpinimo. Panašiai yra su bombonešiais ir transporto lėktuvais, kurių dauguma yra dar iš pereinamo karo likę, nors Kanados gamybos lėktuvų nemažai yra parduota — 200 nac. Kinijai, 200 Meksikai ir tt.

Kanados lėktuvų pramonėje dėmesys sukoncentruotas i gamybą sprausminių kovos lėktuvų. Iš pradžių Kanada norėjo gamintis savo modelio CF-100 lėktuvus su Avro Orenda motorais, bet 1948 m. nusprendė, kad

tai būtų per ilgą laukti i 1949 m. pasirinko amerikoniškąjį Sabre tipą. Iš pradžių jų gamyba, pavesta Canadair Ltd. bendrovei, tesiekė 2 per mėnesį, paskum po 4, 8, 10 ir pagaliau perėjo prie gamybos po 20 kas mėnesį. Šis viso užplanuota tuo tarpu 400 lėktuvų, kurie kainuos \$100.000.000. Šių metų rugsėjo mėnesį bendros gamybos pasiekta 95 lėktuvai. Iš pradžių buvo gaminama F-86A, o vėliau pereita prie patobulinto F-86E.

Netrukus Canadair imonės gaus įsakymą gamybą padidinti 50 lėktuvų. Tačiau šitie 30 pridedamųjų lėktuvų yra skirti ne Kanados aviacijai, bet D. Britanijai. Canadair gamina tik stuomenis ir jos pajėgumas yra didesnis, galėtų dar daugiau gaminti, tačiau imonių gamyba yra apribota iš JAV kas mėnesį gaunamo motorų skaičiaus — iki šiol po 20, o ateity po 50.

Savojo tipo Avro Orenda lėktuvai bus gaminami Maltonėje, bet jų masiškai gamybai dar nepasiruošta ir bus pasiruošta tik maždaug už metų. Imonės dar nepagamino nei vieno lėktuvo, nors išleido jiems jau \$50.000.000.

Yra pagaminta tik 30 motorų. Pirmojo lėktuvo laukiamas dar šį mėnesį. Vyriausybės užsakymai jau duoti, bet imonės nėra pasiruošusios gaminti po 25 lėktuvus per mėnesį, kaip užsakyta. Aviacija laukia pirmųjų lėktuvų, kad galėtų pradėti jais apmokymą. Imonės esą atsilikusios bent 3 mėnesiais. Ryšy su tuo bendrovės vadovybėje padaryta pakeitimų, priekin pastatant pasižymėjusius praeito karo aviacijos kūrėjus. Norima greičiau pereiti prie masinės gamybos, kai iki šiol daugiau dirbta tyrimo bei tobulinimo darbas. Norima taip pat išplėsti savas imonės, kad mažiau būtų subkontraktorių, kurių ne visi pajėgia išpildyti užsakymus laiku. O jų dabar yra apie 400.

Otava. — Maltono Avro bendrovės generaliniu direktoriumi paskirtas ginklavinimosi gamybos koordiniatorius, anksčiau buvęs English Electric Co. prezidentas ir vykd. viceprezidentas John Inglis Co. Crawford Gordon Jr. Jo uždavinys Avro imonės nuo laboratorinių darbų perversi i masinę produkciją.

AR TIKSLUS POSŪKIS?

(Atkelta iš 1 psl.)

reikšti savo nuomonę, kuri po to būtų apsvaistytą su p. L. su VLI Ko politinė komisija. O kažin kas būtų, jei kuris diplomatas ir naują sprendimą laikytų netikslu ir neįmanomu jo veikiamose sąlygose? Čia jau, žinoma, diplomatų reikalas. Tačiau ir jie, kaip ir VL IKas, darydami sprendimą prisiima labai didelę atsakomybę dėl mūsų rezistencinio aparato veiksmingumo ne tik esamose, bet ir eventualiai pakeitusiose sąlygose. VLIKas svarstė šį klausimą jau dviejuose posėdžiuose ir atidėjo jį iki spalio 13 d. Diplomatai, kurių patvirtinimas taip pat reikalingas, tur būt, susirašinėja ir, beabejo, svarsto reikalingą jausdami atsakomybę dėl visko, kas iš susitarimo tekstan įterptų titulų bei priimtojo naujojo principo seka, o be to, ir įvertindami savosios veiklos galimybes ateityje.

Bet yra ir kita pusė šios bylos, dėl kurios sprendimų atsakomybė dar labiau išauga. Apie tai kalbėti nemalonu, bet reikalo svarbumas verčia nevytioti i vatą nieko. Tai priklauso naujojo veiksnio asmenis bei pretenzijų, toli prašokančių šiame susitarime fiksuotais.

Mes esame tokioje padėtyje, kad šiandien iš kiekvieno reikalaujama dirbti tautos laisvinimo darbą, panaudojant visas savo jėgas, sugebėjimus ir turimas priemones. Lietuviškoji visuomenė girdi, kad p. L. turįs įgaliojimus būti diplomatų šefu. Neseniai girdėjo, kad esą, turis net premjero įgaliojimus, kurie dabartinėmis sąlygomis, kai paskutinis prezidentas yra miręs, atitiktų

prezidento teisėms. Šių pastarųjų pretenzijų p. L. dabar nekelia, matyt, nusprendė eiti laipsniškai, tad dėl jų nei nekalbėsime. Prisiimkime tik pirmuosius. Dėl jų visuomenė pirmiausia pasakys, kad gerai, jei turi ir tegul panaudoja, jei tai ką reikiša. Sakoma, kad tai esąs labai vertingas įrankis mūsų bylai vesti, atseit p. L. sakosi turis svarbų raktą, kuris daug durų galis atidaryti. Tai kodėl jis nenaudojamas Lietuvos reikalui, bet tik vien kovai dėl p. L. ambicijų bei titulų? Deja, apie kokį nors jo panaudojimą visuomenė dar nieko negirdėjo. O jau keli metai girdi, pastarosiomis savaitėmis net su būbais, šaukiant, kad, girdi, pripažinkit man mano teises! Visuomenė, deja, mano, kad šiandien pirmiausia tinka kalbėti apie pareigas, nori girdėti apie darbus arba bent idėjas. Jei kas grumiasi dėl pozicijos, visuomenė dėl to gali tik pečiais gūžioti ir apgailestauti, kad atsiranda ponų, neįaučiančių atsakomybės. Pagaliau nepasitikiėjimas jau didesnis, kad naujasis "diktatorius" — ne užsirekomendavęs darbu, bet tik popieriais apsišarvavęs — remiasi autoritetu režimo, kurį toli gražu ne visi maloniai prisimena ir daugelis meilytų anų šešėlių "pavėsio" išvengti. Tai yra momentas, su kuriuo reikia skaitytis. Tam, kam priklauso ano susitarimo tvirtinimas, tenka turėti prieš akis lietuviškosios išeivių visuomenės neišvengiamą sušaldymo pavojų.

Ar verta nutildyti laikinai vieną pretenziją, pona, sukuršiant visą masę?

Coveant consules!

Jau parduodami

JUMS ARTIMIAUSIAIME SKYRIUJE

The BANK of TORONTO

KANADOS TAUPYMO LAKŠTAI

(CANADA SAVINGS BONDS)

1. Bet kada gali būti gražinti atgaunant pilną vertę
2. Pelningos nuosimėjų ratos
3. Išmokami per 12-ka mėnesių
4. Galima pirkti iki \$5000

Tai investavimas, kurio niekuomet nesigallėsitė

THE BANK of TORONTO

Incorporated 1855

KLAIPĖDOS VOKIEČIŲ BALSAI

Klaipėdos vokiečių laikraštis Memeler Dampfboot, dabar leidžiamas Vokietijoje 2 sykį į mėn., paskutiniuose numeruose talpina savo skaitytojų nuomones ir diskusijas Klaipėdos krašto ateities reikalu, kaip atsakymus į anksčiau spausdintą Radewskio straipsnį "Falsche Hoffnungen", kuriame autorius buvo iškėlęs mintį, kad, atsižvelgiant į Klaipėdos krašto geopolitinę padėtį, reikalinga ieškoti kelių susitarimų su lietuviais, panašiai kaip su dėtų vokiečiais susitarė su čekais tremtyje.

Kaikurių vokiečių pasisakymai yra charakteringi ir įdomūs, parodą realią memelenderių galvoseną. Štai vienas buv. Klaipėdos mokytojas iš Niedersachten ten rašo:

"M. D. klysta, manydamas, kad mes memelenderiai Radewskio nuomonei nepritariame. Kada Klaipėdos kraštas priklausė Lietuvai, mes laimingus laikus gyvenome. Kaip R. nurodo, kad palankiausiomis tautos sąlygomis Vokietija gautų 1937 m. sienas, mes visi su malonumu vėl priimtume Lietuvos pilietybę ir kaip autonominio Klaipėdos krašto piliečių galėtume ir brangią tėvynę sugrįžti. Mūsų pageidavimai turi eiti per oficialias įstaigas, būtent per Federalinės Respublikos Užs. Reikalų Ministeriją (Bonn), o esant reikalui, ir per JTO.

Lietuvių tauta savo geraširdingumą daug pagelbėjo Rytprūsijams didelės bėdos metų ir tuo užsitarnavo mūsų pagarbą ir padėką. Čia galima nurodyti š.m. birželio 20 d. "Ostpreussenblatt", kur rašyta, kad Rytprūsiai ir Lietuva yra vieno likimo bendruomenė (Schicksalgemeinschaft). Mums reikia tik šį ryšį tvirtinti. Galbūt, mums reikėtų taip pasirošti, kad mes autonom. Klaipėdos krašte galėtume išlaikyti savo kultūrą ir charakterį. Ponui Radewski pavyko mus išjudinti ir mes jam už tai dėkingi".

Kitas MD skaitytojas po savo išvedžiojimų daro išvadą, kad "geriau su lietuviais kartu tėvynėje, negu nenekentamiems svečiais svetur".

MD redakcija, spausdindama minėtą Radewskio straipsnį, buvo pastaboj prirašiusi, kad nepritarianti iškeltai minčiai, bet dedanti tą straipsnį diskusijoms. Po eilės skaitytojų palankių lietuviams pasisakymų ir MD pradedama plačiau tą klausimą nagrinėti. Dėl skaitytojų pasisakymų

MD rašo, kad tuo reikalu gali būti įvairių nuomonių, bet svarbiausia, esą, mes turime visomis jėgomis veikti, kad mūsų tėvynės likimas būtų išspręstas teisingai. Esą, Klaipėdos krašto likimas nuo 1919 m. nėra išspręstas. Išskyrus 1923-1939 m., jis Lietuvos valstybei niekuomet nepriklausęs. Dargi, kai riterių ordenas 1410 m. suvienytų lietuvių ir lenkų jėgų buvo sumuštas ir Melno taika padaryta, ir tada lietuviai jokių pretenzijų dėl Klaipėdos nekėlė (! Red.) Klaipėdos kr. iš seniau lietuviai negyvenę, tik po mario metų prasidėję žemaičių kėlimasis į Klaipėdos kraštą, kai lietuvių ir lenkų bajorija savo pavaldinius pradėjus labiau spausti. Šie emigrantai apsigyvenę Klaipėdos krašte kaip laisvi ūkininkai. Jų kalba ir papročiai iš vokiečių pusės būvę respektuojami, bet jie patys prisiėmę vokiečių kultūrą.

Memelenderis turįs savo gyslose vokiečių ir lietuvių kraujo. Kam jis priklauso, nesą jokios abejonės. Lietuvos noras svarbiausiai koncentruojasi į Klaipėdos uostą ir išėjimą į Baltijos jūrą. Šis troškimas esąs suprantamas, nes tikrai Klaipėda yra Lietuvos vartai į pasaulio prekybą. Mes, esą, tikimės ir norime, kad būsimoji Europos valstybių sienos neturėtų jokios reikšmės ir tuo būdu lietuvių interesai Klaipėdoje būtų patenkinti. Klaipėdos krašto paskirtis — būti tiltu tarp Vokietijos ir Baltijos kraštų. Tautybių kova, vykus Klaipėdos krašte, kenkusi abiem pusėm ir prieštaravus prigimčiai. Jos atnaujinimu mes, esą, nesame suinteresuoti. Mums būtų maloniau vokiečių ir lietuvių susipratimą pasveikinti. Tai būtų lengva padaryti, jei lietuviai atsižvelgtų ir į memelenderių norus.

Šitoks MD pasisakymas rodo vokiečių nuomonės pasikeitimą Lietuvos atžvilgiu ir ieškojimą kontakto su lietuviais, bet iš kitos pusės jie puola Maž. Liet. Tarybos pirmininką E. Simonaitį už jo veiklą lietuvių naudai.

Nors Klaipėdos kraštas ir nesudarys Lietuvai didelės problemos, bet būsimos Lietuvos valstybės konsolidacijos labai būtų naudinga, jei mūsų vadovaujantieji veiksmai užmegstų ryšį ir susitarimą su Klaipėdos krašto vokiečiais, kurie, dėl prisirišimo prie savo krašto, apsišprendžia už Lietuvą.

P. Lelis.

MIŠKŲ GLŪDUMOJE

— Ei, tu, ten! Paskubėk, jei nenori pėsčias eiti namo, — šaukia man svyrudamas traktoriaus praskintu keliu Juozas ir greitai pranyksta krūmuose, tarškindamas savo lauknešėliu ir skardiniu puskibiriu, skirtu vandens ar arbatos atsargai.

Sukaupęs paskutinius jėgų likučius, užtempiu ant savo malkų krūvos dar du, už mane gerokai storesnius rąstus, traukiu iš kišenės gerokai aptrintą raudonos kreidos gabaliuką ir skubomis braižau savo numerį, tuo vainikuodamas visas sunkios darbo dienos pastangas. Greitai paklūsu po malkų krūva kirvi, piuklą ir odines darbo pirštines, nusilūstus marškinių rankovės nuo kaktos prakaitą ir skubu iš-eiti į kelią, kur stovi mūsų sunkvežimis. Tai, žinoma, nėra labai malonus pasivaikščiojimas, nes tenka klupinėti per šakų krūvas ir supuvusius rąstus, neretai braižant veidą jaunų medelių šakoms.

Sunkvežimyje vėl išvystu kasdien matomus gerai pažįstamus veidus, stekščiančius takado dūmuose. Čia esama įvairių tautybių atstovų, nors pašnekesiuose vyrauja ukrainiečių kalba. Netruksta ir lietuvių. Trumpai apsidairęs, užimu vietą šalia lovos kaimyno Antano.

— Tai kelias malkines šandien sukrovi? — klausia jis manęs, seilindamas tik ką susuktą cigaretę.

— Taigi, šiaip taip dvi sukrupščiau.

— Šiandien galima buvo gerai dirbti: nei uodai, nei muselės nepuolė.

Tik prieš keturis mėnesius atvykome mes, maža grupelė lietuvių į šį kraštą, kuris turi bent laikinai mums pavaduoti prarastą tėvynę. Tris dienas stebėjome

šią žadėtąją žemę per traukinio langą, iki atsidūrėme beveik pačiame jos viduryje, tarp medžių, krūmokšnių ir apsamanojusių uolų. Pirmiausiai vertė mus nusišypsoti pats stovyklos vadas: Camp Robinson. Tai tinka šiai tuščiai, retai žmonių telankomai vietai.

Sunkūs buvo pirmieji mūsų žingsniai naujajame krašte. Vos spėjė apsidžiaugti geru maistu ir praprasti prie niurnų, vien parnokografinėmis žurnalų iškarpomis apklijuotų barakų sienų, pradėdame galąsti piuklius ir kirvius. Vienas, kitas išdrąsinęs bando jau ir koki medį nuversti. Jonas, energingas žemaitis, zulina garlaustu kirvio ašmenis ir niurnuoja: "...galanda kirvius, kalavijus aštrius..."

Jau dekančią dieną pradėdame darbą. Nuo pat ryto iki vėlaus popiečio plušame, klumpame po kelmus ir šakas, tempiame į krūvas sunkius rąstus. Grįžę namo palyginame tarpusavy savo praktiko rezultatus, bet tai mūsų entuziazmo nepakelia: po 9 valandų sunkaus darbo nepadareme nei po kordą. Tačiau nenusimeiname, nes tai tik pradžia. Pirmia reikia, juk, prie visko praprasti.

Taip slenka laikas, bet nenuveikiame daugiau, kaip pirmąją dieną. O čia vasaros kaitra vis didėja, nesuskaitomi spiečiai uodu puola mus vis akieplėščiau. Vos spėjį nukirsti šaką, jau reikia kelti ranką uodui nuo kaktos ar nosies galo nubaidyti. Kankinami troškulių, išgeriame visas balias, kurios nespėjo išgaruoti nuo saulės.

Po dviejų savaičių mums jau moka akordinį atlyginimą: kol kas tik \$4.92 už kordą. Keletas iš mūsų, negalėdami nei pusės kordo padaryti per dieną, palieka mišką ir eina dirbti prie geležin-

Karaliaučius-Stalino "vakarų pylimas"

Apie Karaliaučius daug papasakojo iš Lietuvos grįžę vokiečiai, taip pat keli Vakarų pasiekę lietuviai, kurie buvo drauge su vokiečiais prie Karaliaučiaus patekę į Sovietų nelaisvę. Pora iš jų jau yra išvykę į Pietų Ameriką. Karaliaučiaus likimas buvo žiaurus. Jį beveik iš pamatų sumušė per du puolimus britų aviacija, ypač 1944 m. rugpjūčio 30 d., kai daugiau kaip 1000 lėktuvų per 45 minutes pavertė pelnais visą vidurinę miesto dalį. Ko nepadarė tie, vėliau atbaigę rusai. Apskaičiuojama, kad per tuos puolimus ir gaisrus žuvo 25 tūkstančiai gyventojų, kurių didesnę dalis dar ir dabar guli palaidota griuvėsiuose.

Tačiau tikroji Karaliaučiaus tragedija prasidėjo, kai užėjo rusai. "Aachener Nachrichten" leidykla išleido akivaizdus visų tų įvykių liudininko Dr. H. Deichmano parašytą veikalą, pavadinimą "Aš mačiau Karaliaučius mirštant". Jam įvado žodį parašė Alberto un-to kuratorius Dr. Hoffmannas. Autorius, gydytojas, dienraščio forma aprašo, kas dėjosi, kai miestą pateko į rankas bolševikams. Įspūdiškai šurpiliaus. Iš syk per žmones nuėjo, lyg žaibas, žinia: "jie ateina". Pirmasis su rusais susitikimas buvo toks: pirmasis pasirodė su paruoštu šauti automatu, šaukdamas: "Uri, uri, davai". Ir visur kitur ejo girti rusai, reikalaudami degtinės, žiedų, laikrodžių ir moterų... Ypač šurpi buvo balandžio 20-ji, penktadienį. Elžbietos ligoninėje, — rašo mini-masis gydytojas, — rusai po to įprastinio "Uri, uri, davai" be jokios atodairos išprievartavo kat-viuoles seseris, o pačią ligoni-

nę padegė. Dar šurpesnis likimas ištiko Gailistingumo ligoninę. Čia, kai rusai įsiveržė, prof. Untebergeris buvo bedarbas viena pacientei sunkią gimdymo operaciją. Rusai pirmiausia iš jo atėmė instrumentus, todėl jis tik su vargu galėjo operaciją baigti, paskum pacientę nusitraukė nuo operacijos stalo ir čia pat žiauriausiai išprievartavo. Prof. Untebergeris, negalėdamas to išgyventi, pasitraukė į savo kambarį ir nusizdė. Jis palaidotas ligoninės kieme... Ir tt. ir tt. Rusai miestą visiškai išplėšė. Prieglausa upė, Aukštutinė kūdra ir Pilies tvėnkynys buvo pilni lavonų. Iš buvusių Karaliaučiaus palatų beliko kokie 5%...

Atvykusieji iš Rytų pasakoja, kad šandien Karaliaučiaus vaizdas jau visai kitoks. Asmeniniu Stalino įsakymu, Karaliaučius per paskutinius 5 metus buvo paverstas "stipriausiu Sov. Sąjungos pylimu prieš Vakarų". Čia sutelkti rinktiniai Sovietų kariuomenės daliniai, visą laiką laikomi paruošti, kad prireikus, galėtų bet koki mėginimą sukilti prieš Sovietus užgnaužti. Siemiet pats iškilmingiausias gegužės 1 d. paradas buvo ne Maskvoje, kur pro patį Staliną žygiavo kariuomenė tik vieną valandą, bet šioj "tolimųjų Vakarų srity", kur, anot Leningrado radijo, "daugiau kaip 2 val. trukusi parada žygiavo prieš jį priėmusį Sov. generalinį štabą patys geriausi ir pajėgiausi Sovietų armijos, taip pat raud. karo laivyno daliniai ir skraidė sovietinė aviacija". "Kaliningradas dabar turi pacios naujausios konstrukcijos soviet. šarvuotus, moderniausius pasaulio lėktuvus ir kitus

naujausios kovos ginklus". Daliniai, kaip ir kitos 30 sovietinių Rytų zonoj stovinčių divizijų, sustiprinti iki karo meto sąstato. Tas žinias patvirtina vokiečių pabėgėliai, jų spauda ir į Vakarų atbėgę lietuviai žvejai.

Siuo metu vyksta Rytprūsiose dideli rudens manevrai. Ypač daug sovietinės kavalerijos ir šarvuotųjų. Visą laiką nuolat rieda į Vakarų "maisto produktai" pavadinti transportai, vežą šaudmenis ir ginklus, o daug kur aplink Karaliaučius ir šaudyklas net seniau kultivuotos dirvos pavertus pratimų laukais. Pačia tvirtčiausia dabar sovietinio karo laivyno bazė — po Kronštato — laivkoma jau Estijos teritorijoje — Talinas ir Paldiskio uostas. Taline sukoncentruotas Pabaltijo laivyno štabas. Sovietų viceadmir. Fokinas betgi savo būstinę iš Paldiskio persikėlė į Klaipėdą. Atvykusieji taip pat patvirtino apie marš. Korolevo šiemet įvykdytą Baltijos pajūrio inspekciją, prie Nidos ir Juodkrantės atliktus raketinių šaudymų pratimus, pavasarį Rytprūsiose įvykdytus plataus masto visų ginklų rūšių, ypač aviacijos ir karo laivyno manevrus. Apie Lietuvą žinių suteikė ir į Vokietiją grįžę buv. karo belaisviai olandai, anksčiau tarnavę SS ginklo daliniuose. Tarp jų buvo keli vokiečiai, pasivadinę olandais. Jų tikinimu dabar, ypač 1949 m., masės vaikų Kaune ir Vilniuje jau net nuo karo belaisvių prasydavo duonos.

Lietuvą rasime minint ir jų nurodytą nežinomą SS-kų išleistam vokiečių kalba leidiniui "Didysis svaigulys", kur aprašoma kautynės prie Tauragės ir kitur.

ELTA.

TAI KURIOU GI KELIU?

Pasklaidžius ankstyvesnių metų "Nepr. Lietuvos" numerius ir palyginėjus juos su šių dienų ne-nugincijamai randame labai didelį skirtumą. Šiandieną ir kiekvienas aklas mato, jog šis laikraštis yra virtęs vienos partijos įrankiu. Jei šitas laikraštis būtų vienos kurios politinės partijos organas, nieko nebūtų galima užmesti, bet jei jis dedasi esąs nepartinis, o daro visai ką kitą, turiu pilną teisę ir jaučiu pareigos, tuo reikalu viešai pasisakyti.

1. Pastaruoju laiku "NN" bendra savo laikysena yra gerokai nusmukusi ir, atrodo, šia linkme ir toliau važiuoja. Ji yra daugiau pasidariusi panaši į anų laikų dešimtentinį, kuris mėgo ir rinko įvairiausius pliotkelius ir iš niukų padarydavo didžiausias sensacijas. Pažvelkime tik ir į prieš paskutinį jos numerį. Didžiausiomis raidėmis ir dar pirmame puslapyje skaitome kuone tragišką sensaciją "VLIKas klimpsta!" Tačiau perskačius šios sensacijos turinį pasijunti tarytum išmaudytas ir ten tik išpuštą burbulą terandi. Tiesa, šios tariamos sensacijos straipsnis gana ilgokas, bet jį nustelbia ir viską sugriaua kitas to paties nežinomo autoriaus straipsnelis "Paskutinės žinios iš tremties". Pastarasis savo jaudinančioje sensacijoje daug prišnekojo dėl susitarimo tarp VLiko ir Diplomati-jos Sefo patvirtinimo kliūčių, bet sakydami straipsnyje visiškai kukliai pastebi "...Kaip patyriau Vlikinėse sferose, rugsėjo 29 d. Vliko posėdyje oficialiai niekas nesipriešino susitarimo su Dipl. sefu ratifikavimui..." Tai kam gi rinkti įvairiausius pliotkelius ir tuo maitinti plačiąją

visuomenę, jei tikrumoje dalykai pasirodo visai kitoje šviesoje? Nurodytoji sensacija yra gi ne pirmutinė, o gal ir nepaskutinioji. Tam įrodymu galime prisiminti ir eilę kitų, dėl kurių net ELTA Nr. 17 (104) rado reikalingu reaguoti. Toks laikraščio pasireiškimas ir reikšmė ne ką kitą, kaip nusmukimą arba, kitais žodžiais, bankrotą.

2. Negalima užmerkti akių ir dėl nuolatinio katalikų bažnyčiai priklausantių asmenų tikybinių jausmų įžeidinėjimo. Tai faktas! Beveik nerasime numerio, kur tuo reikalu kas nors nebūtų išgaltavęs. Ką gi pagaliau norėta pasakyti bei atsiekti "NL" Nr. 36 straipsniu "Ar gali vyskupas aplausti dieceziją?", kur redakcija kelia klausimą dėl J. E. E. arkivyskupo Skvirecko ir vysk. Brizgio tariamo neteisėto atsiradimo tremtyje? Tuo reikalu plačiau aiškintis, manau, netenka. Tas kiekvienam perdėm jau aišku. Viena tik tenka stebėtis, kad šis nepartinis laikraštis, kuris dedasi tokiu esąs, panašiomis priemonėmis yra pasisovęs "apjungti" visus lietuvius. Būtų labai pravartu, kad šiuo reikalu viešai pasisakytų Kanados Lietuvių Centro Taryba, kurio vardu laikraštis leidžiamas.

3. Pagaliau, kalbamam laikraščiu kai kada stinga ir tam tikros, pasakojimo, džiulėmenišku-mo, kas taip pat daug pasako apie jo vertę. Mes neišvengiamai susiduriame ir su viešo pobūdžio klausimais, kuriuos kiekvienas diskutuojame pagal savo įsitikinimus. Yra malonu skaityti ir daro labai gerą įspūdį, kai ginčo šalys tai atlieka prisilaikydamos mandagumo dėsnų. Deja, "NL" tuo negalėtų pasigirti. Pavyzdžiui, paimekime, kad ir redaktoriaus p. Kardelio straipsnį "Mūsų tikslai" Nr. 36 ir jį dar kartą pasiskaitykite. Nebeturėdamas ką bepasakyti į pirštu nurodytą teisybę, p. K. beįstengė tik savotiškai išsikolioti. Užtai niekas, beabejo, negali pykti ir užsigauti, nes niekam čia nėra draudžiama elgtis taip, kaip kam patinka. Betgi tenka pastebėti, kad tai nepraktikuojama kultūringuose laikraščiuose.

Paimkime ir kitą pavyzdį, būtent p. Jono Juškačio sveikinimus laikraščiu jo dešimties metų jubiliejus proga. "Nepriklausoma Lietuva", pasak jo, esąs vienintelis lietuviškas ir lietuviškai tautinis laikraštis Kanadoje. Redakcija vis dėlto buvo tiek "taktiška", kad rado reikalingu šias mintis viešai paskelbti. Šia proga ir norisi paklausti, kokios gi pagaliau tautybės yra "T. Žiburiai"? Šio dalyko, kaip jau seniau įvykusio gal ir nebevertėtų kelti, bet ar šiaip ar taip yra mūsų kalbamam reikalui gana būdingas pavyzdys.

Baigdamas noriu priminti "NL" redakcijos pasisakymą Nr. 32 straipsnyje "Žodį turi diplomatų šefas", kuriuo pasiremiant čia patiekiamu savo mintis — pastabas: "...visi Lietuvai ir lietuvių reikalus liečią klausimai, kurių kaikiurais daug kuždama iš ausies į ausį, juk yra visų mūsų reikalas ir yra viešas reikalas, kuris turi būti visiems žinomas ir visų svarstomas visia plačia apimtimi, dėl nieko nesivaržant, kaip dera kultūringos tautos žmonėms..."

Adv. J. Valaitis.

Britų dolerių atsargos sumažėjo

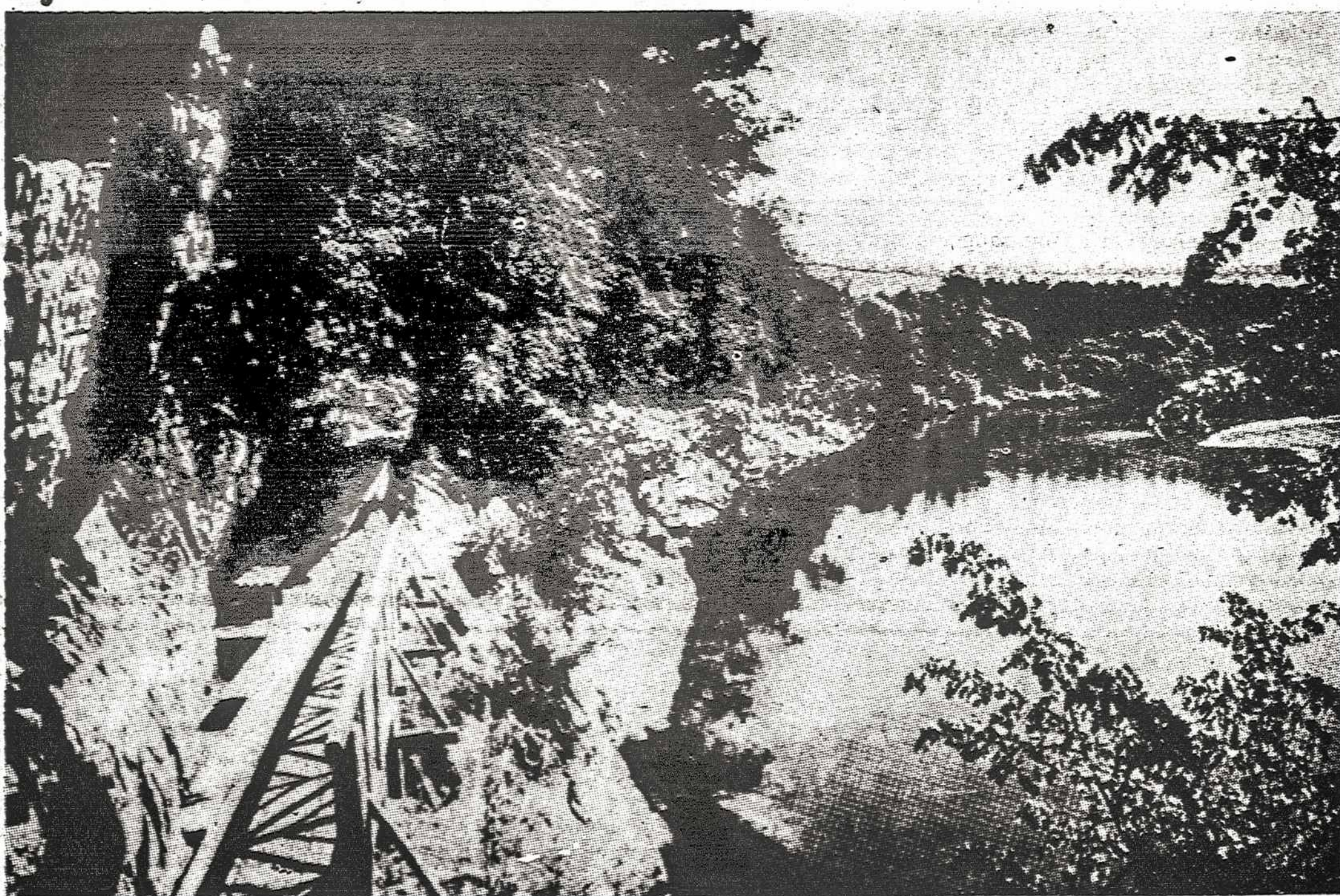
Darbiečių vyriausybei prieš artėjančius rinkimus teko prisipažinti dar dėl vieno labai reikšmingo smūgio, būtent dėl baigiančių išsėsti dolerių ir aukso atsargų. Siuo metu kaip paskelbė izdo kancleris, jų teliko vos \$3.269.000.000. Vis dėlto D. Britanijos dolerių rezervų fondas šiemet yra \$500.000.000 didesnis kaip prieš šiuo metu ir veik 2 milijonais didesnis kaip užpėnai. Izdo kancleris Gaitskell per tradicinį bankininkų ir pirklųjų pietus pas Londono merą nurodė, kad, nežiūrint fakto, kad per paskutinius 3 mėn. fondas sumažėjo net \$638.000.000, tačiau padėtis nesanti taip jau bloga. Kadangi prekyba su dolerių kraštais per metus siekianti apie 5 milijonus dol., tai tik 10% tos sumos procentų jau sudarą \$500.000.000. Dolerių fondo mažėjimą labai paveikęs ir Irano naftos netekimas. Dabar jį turinti būti

perkama dolerių kraštuose, o per metus tam reikią \$350.000.000.

Vyriausybė visą laiką ieškanti kelių, kaip sumažinti importą iš dolerio kraštų, bet vis dėlto reikią importuoti būtinų karinių ir karinės pramonės medžiagų, o taip pat tokių medžiagų, kurios būtinos krašto ūkio atstatymui. Kitą mėnesį ir metų pabaigoje būsiančios suauktos visų Commonwealth kraštų finansų ministerių konferencijos, kurios šioje problemas svarstysiančios visų Commonwealth plotmėje.

Suprantama, kad rezervų fondų sumažėjimas D. Britaniją greičiausiai prašys atidėti dabar išpuolanti mokėjimą jos skolos ratos JAV — \$750.000.000.

D. Britanijos skola JAV — įskaitant 1946 m. paskolą ir karo metu gautą paramą pagal skolimo ir nuomojimo įstatymą — siekia \$4.350.000.000, o Kanada \$1.850.000.000.

O išeini būdavo prie upės...

kelio. Likusieji bandomė kęsti toliau, nes norime ištesėti vienų metų sutartį.

Mokant pirmąjį atlyginimą, po visų išskaitymų gauname tik po kelis dolerius, o keletas iš mūsų, kurie emė iš kompanijos darbo drabužius, visiškai njeo nepeša. NuotaiKa dar labiau nupuola. Pradėdame kalbėti apie nežmonišką išnaudojimą ir mūsų nelaimę, kad kaip sykis turėjome pakliūti čia, kur tedirba tik geresnio gyvenimo nepažįstą ukrainiečiai.

Vasara slenka. Priprantame prie kaitros. Surandame būdus apsiginti nuo uodų ir musių. Gauname geresnes kirtimus biržes. Išmokstame gerai išsigalsti įrankius. Pradėdame statyti jau po pusantro ir po du kordus per dieną. Dažnai net nusišypsoms pagalvodami, jog Lietuvoje mus išjuoktų kiekvienas, jei mėgintume tvirtinti, kad su tokiu siauru piukleliu gali vienas kirtikas per dieną pagaminti 7-10 metrų popiermalkių, o čia mes, kaip tyčia, tą piukleliuką dar labiau siauriname, kad lengviau piaučiu. Suiiname ir kontaktą su senais kirtėjais ir suzinome, jog tai nėra patys kvailieji. Jie visi apskaičiuoja, kad miške galima daugiau susitaupyti pinigų negu mieste. Gi nuo rugsėjo 1 d. mums jau moka po \$6.17 už kordą. Gyvenimas miško glūdumoje pasidarė

visai pakenčiamas...

Zaisdamas netolima prisiminimai, nei nepajuntu, kad atsiduriame jau stovykloje. Sunkvežimis sustoja prie pat raštinės durų. Skubiai stveriu savo lauknešį ir maunu tiesiai į raštinę, kad nereikėtų ilgai stovėti eilėje, norint sužinoti ar nėra atėję laikraščiai ar laiškai.

Nors šiuo metu telikome tik 8 lietuvių mūsų stovykloje, mūsų tarpie maišosi: "Tėviškės Žiburiai", "Draugas", "Naujienos", "Nepriklausoma Lietuva", "Dirva". Neatsilikia nuo kitų ir "Liaudies Balsas", nors jį ne visi vienoda intencija skaito. Mano lovos kaimynas jaučiasi visai laimingas, kai, palikęs dienos nuovargį piuklį įrengtoje prausykloje ir pavalgęs gerą vakarienę, gali išsitiesti visu savo ilgiu lovoje ir paskęsti laikraščio puslapiuose.

Mūsų barakai yra kartoninėmis sienelėmis padalinti į atskirus kambariukus. Kiekviename yra dvi lovos, dvi spintos ir stalas. Jei kartais čia vakare pasigirsta lietuviškų plokštelių muzika, tai žinok, jog reikia eiti pas Juozą su Kaziu, kur abi lovos vos sutalpina susirinkusių tautiečių. Pasiėčiame prisiminimais ir mėginame mesti vieną kitą atsargų žvilgsnį į ateitį.

Pats gyvenimas stovykloje turi savotišką veidą. Valgykloje

esame puikiai aptarnaujami, bet čia turi būti užlaikoma visiška tylą. Laisvalaikiu visur girdisi pašnekėsiai įvairiomis kalbomis ar radijo muzika. Kartais čia būna suvirpinamos ir smuiko ar gitaros stygos. Kiekvieną sekmandienį mus aplanko kinas, kurio pasižiūrime nemokamai. 10 val. vakaro, užgesus šviesai, viskas iškart nutyla ir netrukus girdisi tik miegančių knarkimas.

Stovyklos gyventojai nuolat mainosi: vieni ateina, kiti išeina. Žiūrėk, atsirav vieną dieną koks prasilakęs ar prasiškolinęs dividas, padirbės kelis mėnesius, net sekmadieniais nepailsėdamas, ir vėl pranyks. Kiti, ypač tremtiniai, čia dirba ilgesnį laiką, susitau po pinigų, perkasi automobililius, namus ar ūkius.

Pas mus patekti dabar yra labai lengva. Atvykęs į stovyklą, tuoj gali užimti laisvą lovą, eiti į valgyklą ir pavalgę pradėti tvarkytis įrankius. Raštinininkas pats tave suieškos popieriams užpildyti. Tik ilgesnį laiką dykduoduoti čia neleidžia: nori, dirbk, o jei ne, — eik, iš kur atejęs.

Matau, kad Jonas ima dildę ir rengiasi galąsti piuklį. Prisimenu, jog ir mano atšarginis piuklas atšipęs. Pasiėms įrankius, einu į stovyklos dirbtuvę. Pakeičiu sustoję didžiuliam avietinė, kuriame šeiminkauja pati

gamta, ir pasmaguriauju valandėle. Einant toliau, prie pat kosų, jų pasipina voverė, bet jį nekrepia į mane per daug dėmesio. Jonas, pasirašęs rankovės, jau smailina dirbtuvėje savo piuklo dantelius ir pusbalsiu dainuoja: "...galanda kirvius, kalavijus aštrius..."

Vikt. Račiukaitis.

IŠ PAVERTGOS TĖVYNĖS

Veda ALMUS

Kuo kaltinti vyskupai?

"Sovietskaja Litva" Nr. 117 (2383) straipsnyje "Vatikanas pikčiausias Lietuvos liaudies priešas", kuriame išdėstyta Kat. Bažnyčia ir eilė dvasininkų bei katalikų veikėjų, rašoma, kad daug Vatikano agentų išbėgę, bet kiti pasilikę Sov. Lietuvoje tęsti antisovietinio darbo. Toliau tarp kitko sakoma: "... patikėtini — vysk. Reinys, Matulionis, Borisevičius — pokariniai metais, vykdydami imperialistinę JAV ir Anglijos valią, emė organizuoti buržuazinį nacionalistinį pasipriešinimą".

Strapsni pasirašo tulas V. Dausa

Nepakenčiama prekybos padėtis

LTSR tebesitęsia

Jau eilę sovietų okupacijos metų, kaip LTSR skundžiamasi, kad kolūkiečiai, LTSR pagrindas, negauna daugely vietinių krautuvų būtiniausių prekių: žibalo, geležies, manufaktūros gaminių, kai tuo tarpu "rajono sandėliai užta pilni prekių". Tai ir vėl buvo iškelta Skuodo rajone. Nesągeriaui nei Kretingos apskrityje. Parduotuvėse nepelėmami prekės asortimentas. Kolūkiečiai veltui teiraujami parduotuvėse stiklų žibintams, žemės ūkio mašinų dalių, noragų ir kitų ūkiškų prekių, o pramoninių gaminių, turinčių mažą paklausą, krautuvėse gausu. Darbo žmonės yra priverčiami dėl būtiniausių prekių vykti 10-15 km. Šios korespondencijos rašė J. Gasiūnas sako, jog visai panaši padėtis esanti ir Klaipėdos, Priekulės, Šilalės, Salantų ir kituose rajonuose.

O laisvos Lietuvos kooperatyvai, žydytė žydėjo. Kooperatyvų Sąjunga "Lietūkis", 1939 metais turėjo rekordinę apyvartą, kuri nedarytų gėdos nė Kanados geriešiams bižnams.

Visur reakcija

"Pravda" smarkiai užsipuolė armėnų rašytojus, kad jie "kreivai vaizduoja sovietinę tikrovę". Gruzinų, azarbedžanų, Volgos totorių ir kt. sov. respublikų rašytojams taip pat prikišamas "buržuazinis nacionalizmas". Aiškių antisovietinių pasireiškimų, apšaukiamų "sabotažu", konstatuojama taip pat tarp Kaukazo tautų, kurios šiandien savo laisvę betgi daugiau tiki, nei seniau, po 1928-31 m. kruvinai numalšintų. Turkestane aktyvių rezistentų prieš bolševikinį režimą ir partizanų skaičius siekia apie 60.000. Jų vadai — Elbas Chanas. 20.000 sov. karių ten yra įkinkyti į urano rūdų kasimą ir jų transportą iš Rytų Turkestano.

Konkursas

"Tiesa" buvo paskelbusi konkursą su 3 premijomis — 5000, 3000 ir 1000 rublių — apsakymui temomis: "Komunistiniai įrodymai apie Vakarų imperialistų grobiškumą tikslus Lietuvoje", "Rusų tautos parama lietuvių tautai", "Kapitalizmo liekanų nugalėjimas žmonių sąmonėje". Rašinius atrinko spec. komisija iš J. Simkai, Tilvyčio, "laureato" Guzevičiaus, "Švyturio" žurnalo redaktoriaus Vl. Mozuriūno, "Literatūros ir Meno" atsak. redaktoriaus V. Reimerio, "Žvaigždutės" atsak. red. M. Sluckio ir "Tiesos" redaktoriaus pavad. D. Rodos.

Lituanistikos mokykloms siūlome šiuos vadovėlius:

1. S. Zbarskas "Aušrelė", elementorius	\$1.50
2. Ig. Malinauskas ir J. Talmantas "Lietuvių kalbos gramatika pratimams", V skyriui	.75
3. J. Kaplanas ir L. Dambrauskas "Lietuvių kalbos gramatika", IV-ji dalis, Sintaksė, VI skyr.	.75
4. Esmaitis "Istorija (Senų senovė, Lietuvos istorija) IV skyriui	.75
5. Esmaitis "Nėgyvoji gamta", IV skyriui	1.00
6. Esmaitis "Gyvoji gamta ir žmogaus kūnas" IV skyr.	1.00
7. Esmaitis "Geografija" (Lietuva, svetimi kraštai, žmogus ir žemė, žemė pasaulio erdvėje), IV skyr.	1.25
8. Gerutis "Rūtelė", skaitymai, gamta ir tėvynės mokslas III skyriui, (iršta)	2.25
9. J. Damiūnaitis "Aritmetikos uždavinynas, II skyr.	.75
10. Kun. K. Čibiras "Liturgika"	.75
11. J. Baltušis "Skaitymo vadovėlis" VI skyr.	1.25
12. P. Naujokaitis "Lietuvių literatūra"	2.00
13. Vysk. Paltarokas "Tikybės pirmamokslis"	.50
14. Klasės žurnalas šeštadienio mokyklai	1.00
15. Mokinio knygelė	.15

Vadovėlių, pažymėtų 1-12 Nr., kaina amerikoniškais doleriais. Be to, prie jų kainos pridėdama persiuntimo ir maito išlaidos.

ZIBURIŲ SPAUDOS BENDROVĖ
341 DUNDAS STR. W. TORONTO, ONT. CANADA.

Kuo paremta LTSR literatūra

VKP(b) Centro Komiteto buvo pasakyta: "Tarybinė literatūra privalo turėti tik vieną interesą — liaudį ir valstybę". Minėdama penkis metus šios išminties "Tiesa" šitaip interpretuoja "... remdamasi tuom, lietuvių bolševikų kritika atskleidė visą eilę šiurkščių ideologinių klaidų literatūrinuose darbuose, sutriuškino klaidingas priešiškas teorijas, kaip "menas menui", kaip lietuvių literatūros istorijos faktų nušvietimas "vieningosios srovės požiriu" ir tt. Lietuvių literatūros laimėjimai (Guzevičius ir Tilvytis!) liudija apie didžiulį lenininės-stalininės nacionalinės politikos laimėjimus, tautinė savo forma, socialistinė savo turinys". Bet dar esama per daug trūkumų. Tai rodo bolševikiška kritika. Rašytojų organizacijos, jų organai "Pergalė" ir "Literatūra ir Menas" silpnai vystė kritiką ir savikritiką ir organizacinį darbą. Komunistams lietuviams rašytojams tenka didelis uždavinys demaskuoti visokius buržuazinio nacionalizmo pasireiškimus... ir Amerikos-Anglijos imperialistų naujo karo kurstytojus".

Buvo norėta gerai pasiruošti naujiesiems mokslo metams

Savo pranešime LTSR spaudai Mokyklų valdybos inspektorai J. Zakarauskas ir A. Chlebinski duoda kai kurių idomų smulkmenų apie esamas LTSR mokyklas. Esą, Kauno srities mokyklose šiais mokslo metais pradės dirbti, ką tik baigę seminarijas 199 pradžios mokyklų mokytojai ir 108 baigę Vilniaus Valstybinį Universitetą, Vilniaus Pedagoginį, Klaipėdos ir Šiaulių Mokytojų Institutus. Kaišedorių rajone liaudies statybos būdu statomos Gegužės, Palemonės, Kieliškių septynmetės mokyklos ir 2 internatai. Šio rajono 22 mokyklos jau aprūpintos kuru žiemai. Kauno mieste buvo atremontuotos VI ir VII vidurinės mokyklos, 8, 28, ir 29 pradžios mokyklos. Prienų ir Kaišedorių rajonuose sekaikurios mokyklos tedirbs jau viena pamaina.

Žiezmarų, Jezno, Alytaus, Raseinių rajonuose rugpiūčio 10 d. dar nebuvo pradėtas remontas mokyklose. Daugelyje mokyklų labai prastos inventūros. Skirtos lėšos nenaudojamos. Taip pat nepildomos mokyklų bibliotekos. Knygų prekybos nepriklausomai vartotų vadovėlių supirkimo. Kauno poligrafijos įmonės neaprupino pakankamu kiekiu sąsiuvinų. Katrie buvo patiekti, tai pagaminti ne pagal standartą ir jais nebus galima naudotis. Kauno srityje 11.776 mokinių paruošė mu gavusių pataisais nieks nesirūpina. Kauno VII vidurinėje mokykloje, vedamoje drg. Girniaus, ši problema ypač aktuali. Jiezno, Raseinių rajonų 40% mokytojų neturi minimalaus mokytojo pasiruošimo pedagoginiam darbui ir jie visai nesirūpinę savo lygi pakelti.

Bet, LTSR Švietimo Ministerijos Mokytojų Patobulinimo Institutas "paruošė metodinę pagalbinę medžiagą pradinė, septynmetė ir vidurinių mokyklų mokytojams. Kaip tai: Kalbų dėstymas, remiantis Draugo J. V. Stalino veikalais kalbos mokslo klausimais, apie moksleivų politinį-idejinį auklėjimą ir t.t."

Kas turi sąskaitų Vokietijai?

Kai šiuo tarpu susitarimai tarp vakarinių valstybių iš vienos pusės ir Vokietijos Bonnos vyriausybės iš kitos yra pasiekę julo laipsnio, atėjo laikas prieškarinius ekonominius santykius tarp abiejų kaimynų patvarkyti, kiek sąlygos leidžia.

Lietuviai, atsidūrę tremtyje vakaruose nuo Austrijos iki Australijos, jei turėtų, taip sakant, nebaigtų sąskaitų su kaimynu — vokiečiais, turėtų dabar apie tai pasirūpinti: pranešti savo oficialioms įstaigoms, legacijoms (pasitvirtinti) ir konsulatams žinias, kiek ir kokio turto jiems priklauso iš Vokietijos iki Antrojo Pasaulinio karo pradžios. Lietuvos piliečiai, pranešdami savo pretenzijų sumą, litais ar vokiečių markėmis, tegu nurodo kokius turi dokumentus savo pretenzijai paremti.

Kiekvienas pranešėjas, privalo turėti galvoje, kad čia, tuo tarpu, kalbama tik apie prieškarinių laikų santykius. Nejudomojo turto praradimas, ar sužalojimas, laike vokiečių okupacijos, ir prieškarinės pretenzijos neįtraukiamas, bet gali būti įtraukiamas į atskirą sąskaitų grupę, kaip vokiečių okupacijos metu padaryti lietuviams nuostoliai, nors šis reikalas nėra tiek prinokęs, kiek prieškarinės pretenzijos.

Liet. Atstovybė Vašingtone.

Los Angeles — Rugsėjo 23 d. lietuviai teisininkai, kurių čia yra 13, turėjo susirinkimą pas konsulą Dr. J. J. Bielskį, kuris irgi yra teisininkas.

Worcester nuo spalio 7 d. per radijo stotį WAAB, 1440 kc., pradėtos lietuviškos programos transliacijos. Bus transliuojama kas sekmadienį 1.15 val. Programą veda vietos lietuviams gerai pažįstamas senosios kartos visuomenininkas, čia gimęs ir augęs, J. Zemaitis, kuris veda ir parapijos chorą.

Hamiltono Liet. Sporto Klubas "Kovas"

Spalio 20 dieną, 8 val. vakaro,

St. Michael's Parish Hall, 213 James St.
(buvusioje Central Hall)

RENGIA

ŠOKIŲ VAKARĄ

Veiks turtingas bufetas.

Sokiams gros puiki italų kapela

Kviečiame visus dalyvauti!

HLSK "Kovas"

Dėmesio Hamiltonui!

Spalių 27 d. Hamiltone, "Dainavos" salėje

469 BAY STREET NORTH,

įvyks didelis ir įdomus

KONCERTAS-ŠIUPINYS

Programoje: solo dainos, tautiniai šokiai, baletas, akordeono, bei pianino muzika, deklamacijos.

Labai nuoširdžiai kviečiame visus lietuvius maloniai praleisti šeštadienio popietę ir atsilankymu paremti mūsų laisvės kovą!

Po programos šokiai.

Veiks bufetas.

Gros "Aidas".

Pradžia 7 val. vak.

Tautos Fondo Kanadoje Hamiltono Atstovybė.

HAMILTON, Ont.

Spalio 18, 19, 20, 21 dienomis

lietuvių Vilniaus Aušros Vartų parapijoje Keturišiasdeimt valadų atilaidų proga bus rekolekcijos, kurias veda Tėvas Jėzuitas Venckus. Pradžia 18 d. 9 val. — šv. Mišios ir pamokslas, vakare pamaldos 8 val. Kitų dienų rekolekcijų tvarką nurodys rekolekcijų vadovas.

Klebonas.

Vyskupo vizitacija

Spalio 24 d. 7 val. 30 min. vakaro mūsų parapiją oficialiai vizituos J. Ekselencija vyskupas Jordan, kuris šia proga suteiks lietuvių vaikams sutvirtinimo sakramentą.

Pagerbdami šį aukštą svečią, skaitlingai dalyvaukime bažnyčioje.

Literatūros vakaras

Spalio 21 d. 6 val. vak., Hamiltone pamatysim tris mūsų lietuviško žodžio galiūnus: Bern. Brėzdžionį, Henr. Kačinską ir Gustaitį. Čia minėti rašytojai ir dramaturgai "Dainavos" salėje, 469 Bay Str. N., duos hamiltoniečiams savo kūrybos naujienas, o H. Kačinskas meniškai paskaitys kitų mūsų rašytojų būdingesnių dalykų.

Hamiltono ir apylinkių lietuvių kviečiami pasinaudoti šia rėta proga ir skaitlingai atsilankyti į šį vakarą.

Koncertas — šiuipyns Tautos Fondai

Po ilgesnės pertraukos š.m. spalio 27 d. 7 val. vak., TF Kanadoje Hamiltono Atstovybė rengia savo pirmąjį vakarą su trumpa, bet įvairia ir idomia programa. Vakaras įvyks "Dainavos" salėje

Iš lietuviškojo pasaulio

JA VALSTYBES

Niujorko gen. Konsulatas

I Niujorko mero pareigas einančio J. T. Sharkey rugsėjo 28 d. sukurta Italijos premjero de Gasperi priėmimo iškilmes rotušėje bei pietus Astoria Hotel buvo pakviestas ir mūsų gen. konsulas p. J. Budrys. Jam esant užimtam kitur, jį pavadavo vicekons. V. Stašinskas.

Spalio 3 d. gen. konsulas dalyvavo Estijos gen. konsulo Kaiv sukurtoje priėmimo Estijos ig. min. Londone A. Torma garbei. Priėmime dalyvavo "Voice of America" ir Free Europe pabaltiečių grupių pirmininkai ir pabaltiečių bičiuliai amerikiečiai. Iš lietuvių dar dalyvavo p. S. Džikauskas ir p. Jurgėla.

Minėtasis A. Torma yra buvęs atstovu Lietuvoje ir gerai kalba lietuviškai. Grįždamas į Londoną, jis užsuks į Kanadą.

Los Angeles

Rugsėjo 23 d. lietuviai teisininkai, kurių čia yra 13, turėjo susirinkimą pas konsulą Dr. J. J. Bielskį, kuris irgi yra teisininkas.

Rugsėjo 30 d. Labdaros ir Kultūros klubo vardu buvo surengtas prof. Mykolui Biržiškai vardinis bankietas. Šia proga iš visos Amerikos jam prisijusta 500 dolerių aukų.

Worcester nuo spalio 7 d. per radijo stotį WAAB, 1440 kc., pradėtos lietuviškos programos transliacijos. Bus transliuojama kas sekmadienį 1.15 val. Programą veda vietos lietuviams gerai pažįstamas senosios kartos visuomenininkas, čia gimęs ir augęs, J. Zemaitis, kuris veda ir parapijos chorą.

TILLSONBURG, Ont.

Gražus paprotys

Kanadoje prieš vedybas, jaunavedžiams pagerbti, jų artimieji rengia pobūvį ir juos apdovanoja. Šioje aplinkoje be priešvestuvinių pobūvių, dar yra ruošiami ir vaikų gimęs. Iniciatoriai "visai slapstai" surenka iš pažįstamų pinigų, moterys paruošia užkandžius, o vyrai pasirūpina gėrimų. Sutartu laiku suvažiuoja, užgriuvę sveikinamojo kiemą.

Panašus pobūvis įvyko rugsėjo 30 d. pp. Elenos ir Gedimino Rugienių dukrelės garbei. P. Iz. Liutkienės ir p. E. Tuinylinės iniciatyva buvo tiek rūpestinga, kad nupirkta gana vertingas dovanas, p. J. Liutkus turėjo net su troku vežti. Gražų sekmadienį pavarakį Augustinavičiaus ūkį užplūdo daugybė automobilių. (Rugienis yra Augustinavičiaus žentas ir gyvena kartu).

Po trumpo pasikalbėjimo prasidejo vaišės. Nors patalpos pas p. A. yra gana erdvios, bet svečių buvo tiek, kad turėjo net dviem pamainom sėsti prie stalų. Vakaras, prie alučio ir įvairiausių skanių užkandžių, praleistas labai gražioje nuotaikoje.

Džiugu pastebėti, kad nors p. Rugienis yra naujas ateivis, jo šeimyninės laimės pagerbti buvo susirinkę įvairių pasaulėžiūrų žmonės ir rado bendrą kalbą.

Dar panašus pobūvis buvo surengtas gegužės mėn. pp. A. ir Ch. Pocių gimusiai dukrelei. Tik gaila, kad p. Pocienė sirgo ir parengimas negalėjo įvykti pilnumo. Buvo tik išteiktos dovanos.

J. Z.

Padėka

Dėkojame nuoširdžiai už surengtą staigmeną-shower mūsų dukrelei Lorainė, kuris suteikė daug džiaugsmo.

Didžiausią ačiū reiškiamė rengėjom p. E. Tuinylienei ir p. I. Liutkevičienei, p. V. Ignaičiui už sveikinimus ir linkėjimus visų susirinkusių vardu ir visiems kitiems prisidėjusiems prie vertingų dovanų ir atsilankiusiems į pobūvį.

Jūsų gera širdis ir linksmūs veidai niekuomet neišdils iš mūsų atminties. H. G. Rugieniai.

Ir vėl naujiena Londone!!!

Pageltusiems lapams krintant, rudens sezono atidarymo proga, š. m. spalio 20 d., 355 Clarence Street, "Baltica" salėje įvyksta

pirmasis Londono lietuvių džaso pasirodymas

Todėl kviečiame visus Londono ir plačių apylinkių lietuvius skaitlingusiai, dalyvauti: linksmam pasirodymui, atsisveikinti skaniais gėrimais bei užkandžiais. Pradžia 7 val. vakaro. Pabaiga nelaukiama atei. Rengėjai.

L. Šimutis, jr. pradėjo profesoriauti De Paul universitete, muzikos m. skyr. Be to, jis dėsto Čikagos mokytojų kolegijoje.

J. Beleckas, SJ, paskirtas kalbų katedros vedėju Scranton universitete.

St. Madzeliauskas, baletų šokėjas, persikėlė į Brooklyną ir jau pakviestas dalyvauti koncertuose.

DANIJA

M. Brakul, BALFo igaliotiniui išvykus Vokietijon perimti naujų pareigų VLIKo Vykd. Taryboje, nauju BALFo igaliotiniu paskirtas danas tekstilės fabrikantas H. Sebbelovas, Lietuvos gen. konsulo Danijai žentas. Jis yra senas lietuvių bičiulis, prieš karą su visa šeima atostogaudavęs Lietuvoje, buvęs Danų-Lietuvių Šalpos komiteto sekretorius, pats aktyviai šelpęs lietuvius. Jis palaikys glaudų kontaktą su LB valdyba. Lietuvių Danijoje liko jau nebe daug.

PRANCŪZIJA

Rugsėjo 25 d. Paryžiuje įvyko Europos Sąjūdžio Centro ir Rytų Komisijos, kuriai pirmininkauja The Hon. H. Macmillan, posėdis. Baltus posėdyje atstovavo šios komisijos vicepirmininkai pp. A. Rei ir Dr. S. Bačkis. Pasitarime nutarta, kad Europos Sąjūdžio konferencija pavergtųjų kraštų klausimais įvyks Londone 1952 m. sausio 20-24 dd.

Rugsėjo 27 d. Paryžiuje pas Dr. S. Bačkį įvyko Baltijos diplomatų, esančių Paryžiuje, pasitarimas ryšium su įvairiais aktualiais pabaltiečiams klausimais. Pasitarime dalyvavo iš lietuvių pusės Dr. S. Bačkis ir prof. J. Baltrušaitis, iš latvių — p. min. O. Grosvald ir K. Berends ir iš estų — p. A. Rei, Estų Tautinės Tarybos pirmininkas, buvęs Estijos prezidentas ir min. pirmininkas, kuris specialiai buvo atvykęs į Paryžių.

Spalio 6 ir 7 dd. Paryžiuje įvyksta Europos Federalistų Sąjungos Centro Komiteto posėdžiai. Iš baltų tik lietuvių tuo tarpu yra tos Sąjungos nariai. Lietuvių Federalistų Sąjungą C. Komiteto posėdžiuose atstovavo prof. J. Baltrušaitis, šios sąjungos vicepirmininkas.

Politiniais klausimais Dr. S. Bačkis atstovauja Estijos reikalus Prancūzijoje. Lankantis p. A. Rei, Estijos Tautinės Tarybos pirmininkui Paryžiuje, p. A. Rei ir Dr. S. Bačkis specialiai tyrė sąlygas, kaip estai galėtų paskirti savo atstovą politiniams ir reikalais rūpintis. Turima vilčių, kad estai gal artimoje ateityje galės savo atstovą turėti Prancūzijoje.

Dr. D. Ralys spalio 14 d. iš Paryžiaus išvyksta į Kanadą. Tai didelis nuostolis lietuvių reikalams Paryžiuje, nes p. D. Ralys

buvo tylus, labai pozityvus darbininkas lietuvių informacijos klausimais.

Ig. min. E. Turauskas spalio 7-14 d. dalyvauja ir daro pranešimą apie pavergtųjų kraštų padėtį Romoje vykstančioje Pasaulinėje Katalikų Apaštaltavimo konferencijoje.

Birutė Venskuvienė-Šlepetytė yra jaunųjų krikščionių demokratų Paryžiuje leidžiamo informacinio biuletenio redakcijos narys.

D. BRITANIJA

"Britanijos Lietuvis", daug mai Britanijoje laikinai prisiglaudusių tremtinių emigrantų jant, atsidūrė labai sunkioje finansinėje padėtyje. Iki rugsėjo 1 d. DBL Sąjunga jo leidimui jau turėjo primokėti 560 svarų Kiekviena savaitė kanojuojanti 6 svarus, kuriuos turi padengti Sąjunga. Dėl to ji jį atsidūrusi keblioje padėtyje. Esą numatom, kaip kurie persitvarkymai, kurie tikimasi, padėtų palengvinti, o tu tarpu paskelbta loterija. Bilieta po 1 šilingą, traukimas įvyk spalio 13 d. Laimėjimai: radijo aparatas, savaitgalio kelionė lėktuvu į Paryžių, rankinis laikrodis, amžina plunksna ir savaitės laisvė Liet. Namuose Londone s pilnu išlaikymu.

Žurn. Obolėnas iš "Britanijos Lietuvos" redaktoriaus pareig pasitraukė. Jį redaguos komisij

Bradfordo apygardos metinis me suvažiavime rugsėjo 2 d. i rinkta nauja apyg. valdyba: V. Janušauskas pirm., Ant. Čepulicevic, J. Janulaitis sekret. Pr. Sumauskas kasininkas, J. Štalsas tautos reik.

Rev. kom.: Vl. Čepas, Pov. Gr. liūnas ir Jakubėnas.

L. Namų B-vės nauju direkt išrinktas inž. Baublys, be jo, d rektorium dar yra M. Bajorina. Namų bendrovė tikisi savo veil lą dar daugiau išplėsti. Norim įvairias prekes pardavinėti pa tu, išgity Liet. Namus Notti ghamė.

ARGENTINA

Rugpiūčio 20 d. Avellanedo Buenos Aires buvo paminė Mindaugo krikšto 700 metų s kaktis. Prieš piet lietuvių par pijos bažnyčioje prie išpuos JAV, Argentinos, Vatikano Lietuvos vėliavomis pagrindin altoriaus kun. P. Garšva celebr uo iškilmingas pamaldas. Dide lietuvių bičiulis arkivysk. Aragone pasakė patriotinį p mokslą, primindamas garbin. Lietuvos praeitį, dabartinį ir tos skausmą ir viltį, kad Liet va vėl bus laisva. Po pamal buvo sugiedotas Tautos Himn: 17 val. parapijos salėje įvyko n nėjimas. Paskaitą skaitė kun. I P. Brazys. Meninę dalį atli parapijos šv. Cecilijos choras, v dovaujamas muz. Rymavičiaus

MARIJA AUKŠTAITE

RAŠYTOJAS ŠLAVIKAS

(Tėsinys iš praeito numerio)

BUVO tai vasarą. Jis dirbo sode, rožių plantacijėlėse. Šlavė valė takus, o rožės plieskė žydėsiu pačiam gražume, pačiam žieklėjime.

Raudonų, ružavų ir karmininių tamsių žiedų jūra, išdailir atskirais ploteliais, juokėsi saulei... Jas skyrė takai gracavoti išdailinti, jų vardu stulpeiais atžymėti.

Baltųjų rožių, lyg snieginų, baltavo ilgas ir siauras lauk tarp ružavųjų. Jos priminė nuotakas šydą, baltai nusitiesian nekaltumu dvelkiantį, žavėsiu adoruojantį.

Krūmai, šakų glebius ištiesę, leipo kaitroji ir linko nuo žie gausmo ir daugybės augančių pumpurėlių... Popietinis gami majestotiskumas dūgė bitėmis ir gelių kvapais kodylavo, medį ir žolių rūbūose tuhodamas, karštais ir lengvais vėjelio kvėpa mais atsidūsdamas.

Taku tarp baltų ir ružavų rožiųėjo Sintija. Žengė iš leng vos žemę liedsdama, ir susimąšiusi, melsvo lengvučio tiulio mu nais nuogus pečius prisidengusi, plačias kyry skaras per rani nukorusi.

Patricijus, pamatęs, sudrebėjo. Susimaišė, susijaudino. Akį jam išaugo ir artėjo mirazas, bet dingo ir žingsniai ir kvapas, gėrė akimis į artėjantį, kaip deivę, rožių takais atplaukiant.

O buvo ji jam graži!... Angelu iš dangaus nužengusi, šalia purvais ir barzda apaugusio, kauptuvėliu į žemę įsispyrusio. Ir rankų ir pečių baltumas, primėnas alebastrą, tik truputį n saulės paružavęs, gimdė Patricijui saldų pasigrožėjimą ir c niekad nepajusta maloniausį jausmą.

Virpėjo jis, siekdamas ją visą suimti, bučiuoti, glauti ir glan nėti, pliačiuose glėbiuose panešioti, jos širdies prisiliesti.

Iš arti ir akis pamatė. Mėlynos, didelės ir kūdikiškos... valandėlę sustojo ant jo ir nužvelgė nuo galvos iki kojų... Ji k rėtė šiurpuliai, perbėgo saldžius konvulsivus krūtine ir atsi d padoose, išskrito iš rankų kauptuvėlis ir stovėjo bežadis su prav burna ir meile akyse, laukė jos žodžio bent vieno, kokį tik ji ga jam numesti, kokio jis vertas.

LIETUVIŠKOS TAUTOSAKOS RINKIMAS JAV

JUOZO BUGOS IŠ ČIKAGOS IŠVYKIMO PROGA

Rašo St. Tamulaitis, JAV.

Šiuo metu tremtyje turime tik du žymesnius ir atkakliai užsi-
syrusius lietuviškos tautosakos
rinkėjus: prof. Dr. J. Balį ir Juo-
zą Būgą. Abu gyvena Ameriko-
je, abu atvykę neperšieniai iš Lie-
tuvos. Jei Dr. Baliai likimas lė-
mė savo egzistenciją užtikrinti
kiek galima geresnėmis sąlygo-
mis, gaunant darbo universitete
pagal specialybę, tai jo kolegai
Juoza Būgai, žymiai jaunesniam
ir fiziniai silpnesniam, tenka sa-
vają našą nešti, pelnant duoną
fabrike fizinėmis jėgomis. Žino-
ma, tautosakinis darbas tokiose
sąlygose, kaip Bugos, įmanomas
tik pas žmones, kurie iki kraš-
tinumo moka aukotis. Banko
knygutės, saldųtuvių, nauji ang-
liškos medžiagos kostiumai, mer-
gelių meilės, žmonos ir kitoki sa-
vyje gana nepeiktini dalykai rei-
kia čia užmirti neribotam lai-
kui. Atseit, reikia sėti, neturint
vilties pačiam asmeniškai piau-
ti. Siaurų horizontų žmoneliai tokį
nepraktišką darbą vadins pasku-
tine kvailyste, idealistai — kilniu
pasivertimu, šaltų nervų visu-
meninkai — teigiamu veiksmu
mūsų etnografiniuose uždavi-
niuose.

Kaip ten bebūtų ir kaip kas
tai bevadintų, pati tautosaka ir
tautosakos rinkimas mūsų mi-
lininės išeivijos tarpe yra didis
ir istorinės vertės dalykas, len-
gai prašoktas daugeliui antraeilių
grožinės literatūros knygų; pats
gi Būga, apie kurį čia kalbėsime,
užsiėmęs tuo didžiausios visų
mūsų (visų tikrų lietuvių) pa-
garbos, padėkos ir pritarimo.

O kas gi pagaliau toks yra tas
Būga?

Juoza Būga yra didžiojo Lie-
tuvos kalbininko ir mokslininko
Kazimiero Bugos artimas gim-
naitis. Gimęs jis 1921 m., Dusetų
valsčiuje, Aukštaičiuose; tauto-
saką ėmė rinkti persirėjęs per 11
metų, mokyklos suole. Baigęs
Zarasų gimnaziją, studijavo Vil-
niaus universitete. Nulėjęs nuo
tiesioginių reikalų, čia ir ten, kur
radęs progą, užrašinėjo tautosaką.
Kurį laiką dirbo Lietuvių
Tautosakos Archyve drauge su
prof. Dr. Baliau. Vokietijos sto-
vyklose lankė senesnius tautie-
čius ir, ką tinkamesnio išgirdęs,
užrašinėjo.

Amerikon atsivežė jis nemažą
glėbį dainų, pasakų, padavimų,
mįslių, patarlių ir kito liaudies
kūrybos lobio, dėl ko didžiai „nu-
sidvyjo“ senieji Amerikos lietu-
viai. Apšpygveno Būga Čikagoje.
Grįžęs iš darbo, neieškojo poilsio
ar pramogų, o pasiėmė dūpi-
kišką portfelį traukė į žmones.
Taip diena iš dienos, metai iš me-
tų: vis tautosaka, tautosaka, dai-
nos, padavimai, patarlės, prie-
žodžiai...

Lietuvių Kultūros Instituto
vedėjas kun. Juras, didysis lita-
ratoras ir knygų mecenatas
Amerikoje, nupirko savo lėšomis
Būgai fonografa. Su fonografu

jaunajam tautosakininkui dar-
bas žymiai paspartėjo. Jis liko
labiau reikšmingesnis. Senos ir
brangios lietuviškos melodijos,
perdavinės iš kartos į kartą ir
atkeliaavusios į Ameriką, kad čia
galutinai išgestų ir mirtų, buvo
dabar sugautos ir užrašytos.

Viso Būga turi surinkęs apie
7000 lietuviškų dainų. Šalia jų
— šimtai pasakų, galybės patar-
lių, mįslių, burtų, gamtos ir bū-
ties aptarimų (prietarų). Iš šito
tautos lobyno mes vėliau len-
gai atsekame lietuvių / liaudies
dviasia, jos kultūrinį lygį, jos pa-
žiūrą į visatą bei pasaulį: į Die-
vą, žmogų, gamtą, gyvenimą,
mirtį, transcendenciją... Visos
kultūringos tautos šitai daro jau
seniai (renka ir leidžia tautosaką),
visoms tautoms šitai reika-
linga, visos tautos šitai brangina,
dėl ko tas mes lietuvių turėtume
sakyti: ne, mums to nereikia,
mes tuo nesidomime dar?

Savo uždarbį iki centų Juoza
Būga išleidia didžiam tikslui.
Atidelioti jo jis nemano, nes
kasdien tai čia ten miršta mū-
sų senieji tautiečiai. Mirus tau-
tiečiui, daina ir pasaka taip pat
gulusi paklusniai šalia, kad dau-
giau niekuomet jau nepabūtų.

Rugėjo 16 d., susitaupęs kelias
dešimtis dolerių ir gavęs neap-
mokamų atostogų, žymusis mūsų
tautosakininkas išvyko į rytines
Amerikos valstijas, prie Atlan-
to. Ten jis tikisi surinkti ne ma-
žiau įdomios medžiagos. Ypač jį
traukia dainininkai dūžikai, ku-
rių ten apšėli, sako, gyvenama.

Prieš išvykstant, šių eilučių
autorius pirmą kartą nuvyko pas
Juoza Būgą su juo susipažinti.

„Amerikoje jau įrašiau į fono-
grafą 4500 dainų“, po trumpos
pažinties ir bendro pašnekėsio
kalbėjo jis man gyvai ir su aukš-
tąitūku nuosirdumu. „Darbo
daugybė, o taip, didelė daugybė,
tik to laiko mažai“.

„Su kiekvienu senuoju tautie-

čiu reikia ilgėliau įsikalbėti ir jį
išjūdinti. Turiu pats pirmiausia
jam įvairių dalykų priporinti.
Kai žmogaus fantazija jau su-
kurstija ir jo atmintis atbūnda,
o širdies užsidega, tada jis pats
ima pasakoti arba dainuoti, o aš
rašau“.

„Matai šita visa“, kalbėjo man
J. Būga, rodydamas dideles dė-
žes tautosakos medžiagos, sura-
šytos paskubom ant didokų lapų.
„Vis tai iš Vokietijos stovyklų
ir Amerikos lietuvių surinkta...
Tautosakos dalykuose, prisipa-
sinsiu, aš esu kaip narkotikas,
kai poks alkoholis. Man vi-
sur ir viskas — tautosaka... Aš
sapnuoju dainas. Aš girdžiu nuo-
lat skambant jas mano ausyse.
Mano širdis nuolat skęsta tauto-
saj, teisingiau ne tautosakoje,
o mano tautos nuostabioje misti-
nėje dvasioje“.

„Kaikurie iš manęs juokiasi,
vadina šiočiu ir tokiu, labai ne-
praktišku, negyvenimišku“, aske-
tišku, o tulas bičiulis stengiasi
mokyti, kaip jaunas vyras Ame-
rikoje turi gyventi, bet aš... Et,
galvoju!... Man, tamsta, diena
ne diena, kurioje nieko neužra-
šiau... Vai, kad taip turėčiau
per kokius vienerius metus lais-
vas rankas! Dešimtį sykių dau-
giau padaryčiau!“

„Dabar man svarbu surinkti,
surūšiuoti ir apdoroti medžiagą,
o su išleidimu tai vėliau. Išleidi-
mu tuo tarpu dar nesirūpinu“.

Po metų, kitų įjauusias tauto-
sakininkas mano atvykti ilgesniam
laikui Kanadon. Čia tikisi irgi gė-
ro laimikio.

Kol kas Juoza Būga dirba
be jokios žymesnės pagalbos iš
šalies. O jo darbu reiktų susirū-
pinti kiekvienam, kam brangi
lietuviybė. Jo darbas svarbesnis
už geros knygos išleidimą ir ly-
gus Vokietijoje likusių tautiečių
globos reikalui. Globotinas yra
vargio prislėgtas žmogus, bet ly-
giai globotina yra didi ir sava
idėja, kuri yra mirties pavojuje.

Redakcijai prisiųsta

Julius Štarka Liaudies dainos
mišriam chorui, II laida. Išleido
leid. „Pašvaistė“, Niujorke, vir-
šelis dailininko P. Osmolskio.
Rinkinyje 10 liaudies dainų, 12
psl. didelio formato, Kaina \$1.50.

Juoza Kėkštas, Ramybė man.
Poezijos lankas. 45 psl. Išleido
Gabiya 1951 m. Kaina 80 ct.

Lazdynų Peleda, Motulė pa-
viliojo. Apsyska. Išleido Gabi-
ja 1951 m. Dail. I. Dovydaite, 43
psl., kaina 6 ct. Gabijos leidiniai
gaunami: Gabija, 340 Union Ave.
Brooklyn 11, N.Y. ir pas platin-
tojus.

Lietuvių Dienos, 1951 m. spalio
mėn., Nr. 7 (18), 24 psl., 40 ilius-
tracijų. Siame Nr. Paminimas
JAV pripažinimas Lietuvos de-
jure, pasikalbėjimas su Faustu
Kirša jo 60 m. sukakties proga,

Vasario 16 d. gimnazija, V. Ma-
čiūnas rašo apie Živilės legen-
dą, paminimas dail. Rimša, kino
artistas J. Kraucus, M. Drosutis.
Angliškoje daly kan. „Končius
rašo apie Genocidą, O. Breskis
apie kelią po Europą ir kt.“

Ateitis, 1951 m. rugsėjis, Nr. 6.
169-192 psl. 21 iliustr. Rašo V.
Piktura, Pr. Naujokaitis, J. Ais-
tis, A. Bendorius, K. Keblinskas,
plati vasaros stovyklų apžvalga
ir įprastieji skyriai: Ateities
spinduliai, G. kalba, Kr. šypse-
nos, Darbai ir žmonės, Placiamė
pasaulyje.

Keleivis, Mažosios Lietuvos
Lietuvių laikraštis, Nr. 8-9 (10-
11), 16 psl. Kaip paprastai patei-
kia daug medžiagos Maž. Liet.
klauskimais ir iš mažalietuvių gy-
venimo.

K. Liet. Rašytojų Draugija-likvidavosi

Lietuvių Rašytojų Draugijai,
centrą turinčiai Čikagoje, pasiū-
lius įsiliesti į bendrą, visus pa-
saulio lietuvių rašytojus apjun-
giantį, organizaciją, Kanados
Lietuvių Rašytojų Draugijos val-
dyba spalio 8 d. posėdį — neda-
lyvaujant tiktai vicepirmininkui
J. Nevardauskui, gyvenančiam
Montreal — nutarė senąją drau-
giją likviduoti, patariant na-
riams atsistoti į LRD-ją jos nusta-
tyta tvarka. Tuo reikalu visiems
nariams išsiuntinėti atitinkami
pranešimai, o LRD centrui pra-
neštas nutarimas ir persiūsti na-
rių sąrašai.

Reikia laukti, kad LRD centro
valdyba netrukus pasirūpins su-
daryti LRD Kanados skyrių.

Laisvosios Europos Universitetas

Laisvosios Europos komitetas,
norėdamas padėti Sovietų pa-
vergusių tautų jaunimui, atsi-
dūrusiam tremty, siekti mokslo
ir švietis savo tautinių kultūrų
dvasioje, įsteigė š.m. liepos 20 d.
Laisvosios Europos Universitetą.

Universitetas inkorporuotas (už-
registruotas) New York, bet
veiks Strassburge, Prancūzijoje.

LE Universitetas atėjo pabė-
gėlių jaunimui į pagalbą, pažadė-
damas suteikti 125 stipendijas,
kurių 100 studijuojantiems pa-
chiam Strassburge, o 25 kituose
Vakarų Europos universitetuose.

Kiek jų iš tikrųjų bus suteik-
ta, tuo tarpu dar nežinia, nes tik
rugsėjo pabaigoje buvo baigtas
prašymų stipendijoms gauti pri-
ėmimas. Galutinas stipendininkų
skaičius, be abejo, pareis nuo to,
kiek bus rasta vertų kandidatų.

Universitetas išsinuomavo Ro-
berteau pili., esančią Strassburgo
priemiesty, kur bus dėstoma
prancūzų, anglų ir kai kuriomis
pavergtųjų tautų kalbomis.

Kandidatai LE Universiteto
stipendijoms gauti turi būti:

1. tremtiniai iš Lietuvos, Lat-
vijos, Estijos, Albanijos, Bulgari-
jos, Vengrijos, Čekoslovakijos,
Rumunijos ir Jugoslavijos, be
skirtumo rasės, tikybės ar gim-
ties.
2. nejaunesni kaip 18 ir nese-
desni kaip 32 metų amžiaus. Iš-
imčiai galės padaryti universite-
to stipendijų paskirstymo komi-
tetas,
3. turį brandos atestatą arba
jo ekvivalentą,
4. moką pakankamai prancūzų
ir anglų kalbas, ir
5. pasižymį ypatingais gabu-
mais vadovauti laisvoje visuome-
nėje ir nusistatę grįžti į savo ki-
mės kraštus, kaip tik tai bus ga-
lima, kad atliktus ten naudingą ir
konstruktyvų vaidmenį.

Šie reikalavimai taikomi kan-
didatams stipendijas gauti. Jų
nereikalingi bus priimami pagal
bendrus bet kokio universiteto
Prancūzijoje reikalavimus.

Stipendijų dydis \$800 į metus.
biau jo mintį gesinančius.

Neseniai pasirodė nauja Gra-
žinos Tulauskaitės-Babrauskie-
nės eilėraščių knyga „Po svetimu
Dangum“. Išleido „Ventos“ lei-
dykla, 60 psl. Kaina 1 dol.

Tai dar vienas žingsnis mūsų
poezijos eigoje, kurį sunku ver-
tinti, neturint po ranka ankstes-
nių poetės leidinių — „Paklydę
žodžiai“, 1934 ir „Vėjo smuikas“,
1944 m. Tačiau, prisiminus kai-
kuriuos dar Lietuvoje rašytus jos
eilėraščius, galima tvirtinti, kad
poetė padarė didelę pažangą sa-
vo kūrybiniam kely.

Knygos pavadinimas atitinka
turtinį: ne tik eilėraščiai sukurti
tremtyje, bet ir pati tematika
daugiausiai ar mažiau liečia trem-
tinių buitį. Kaip ir kiekvienai
tremties poezijai, tėviškos ilge-

sys ir svetimą padangę charakte-
ringi bruožai ir Tulauskaitės kū-
rybai. Jei mūsų ne tik tremties,
bet ir iš viso poezija daug kur
užsibaigia pigiu verkšlenimu dėl
tėviškos dalios, išstumdama tik-
rą poeziją, tai Tulauskaitė sten-
giasi to išvengti. Gyvendama
prie Alpių, ji piešia pasigėrėti-
mos kalnų vaizdus, žinoma, trem-
tinio, ne kalniečio teptuku. Tie
vaizdai kartais niūroki, net gied-
rų rytą, rūstūs ir grėsmingi. Tai
tremtinio ir lygumų žmogaus
kalnai, kur:

Ir mėlynos dangaus skiautelės
Rytai čia niekur nematai:
Prie Nemuno kai saulė kelias,
Dar miega Alpešė rūkai.

Sypsniai ir edelveiso žiedas
Neuždega liūdnų akių,
Kai negirdžiu jau vyturių mūs
giedant,
Tik užsėj krioklių. 38 psl.

Tulauskaitės tėviškos ilgesys
pasireiškia ne pigiu šūkavimu,
grasinimais, bet netiesioginiai —
svetimos aplinkos vaizdavimu,
ypač kalnų, kurie sudaro stiprų
kontrastą mūsų lygiai ir ramiai
žemei. Užtat jos kalnai nėra be-
siveržiai ir aukštybes, lyg gotiki-
nės katedros, bet rūstūs, sveti-
mi. Jie gražūs, visuomet ūkanoj
ar pūgų paskendę, bet lygumų
žmogui ankštūs. Be kairiųjų iš-
imčių šios rūšies eilėraščiuose
girdėti tėviškos ilgesio gaida:

Kai lapeliais ramunėlių
Snigo Alpešė andai,
Zalcacho krantais lydėjo
Vienumoj tave rūkai;

Tik rūkai ir mintys sunkios,
Ir sapnai, kad grįžtam vis...
Nerimas į širdį sunkės,
Dužo vis vilties vilnis. 23 psl.

Kalnų grožį, kaip ir kiekvieną
aplinką, poetė lengvai užfiksuo-
ja. Šios rūšies eilėraščiai užima
gan svarbią vietą Tulauskaitės
kūryboje ir bene stipriausi. Iš
keletos eilučių skaitytojas susi-
darys vaizdą ne tik tematinio at-
žvilgiu, bet ir pajus nuostabiai
lengvą eiliavimą:

Žili ir rūstūs čia kalnai,
Ratu susėdę rymo.
Kaip rūko pyrkės vis matai,
Žili ir rūstūs čia kalnai.
Paskendę dūmuos amžinai,
Jie buria sau likimą.
Žili ir rūstūs čia kalnai,
Ratu susėdę rymo. 10 psl.

Apie grynai patriotinį motyvą
Tulauskaitės kūryboje sunku
kalbėti, nes ji visą aplinką ir iš-
gyvenimus traktuoja konkrečiai,
asmeniškai. Patriotinių gaidų
pilna jos alpinistinė poezija. Ne-
trūksta jai ir šiaip asmeninio po-
būdžio eilėraščiuose, tačiau jos
daugiausia asmeniškos, lyg daina
dainuojama sau pačiam. Ji nieko
nebara, nemoko, bet konsta-
tuoja:

Skausmas akmeniu užgulus
Man mažytę širdį;

Kas ten senąją motulę
Žiurkiai taip pravirkdė?
Nusiminus saulė kėlės
Vieną ankštų rytą,
Dar miegojo vyturėlis,
O jau brolis krito. 7 psl.

Trečią jos eilėraščių grupę su-
daro įvairūs asmeniniai išgyve-
nimai, metų laikų ir gamtos vaiz-
dai, kuriuos poetė užfiksuoja
prancūzų poeto Paul Verlaine
lengvumu ir grakštumu.

Iš viso, Tulauskaitės kūryboje
nėra filosofinių problemų, bet
nuotaikos, momentinių vaizdų
užfiksavimai, atitinką lengvą ly-
rinę novelę, muzikinį momentą.
Užtat jos kūryboje jaučiama gyva
ir grakšti forma, nuostabiai len-
gas eiliavimas ir muzika. Poetė
dainuoja, savo išgyvenimus tie-
siog, paprastai, iš savo širdies, o
tai daro jos poeziją moterišką ir
lengvai suprantamą. Vaizdavimo
priemonės paprastos, bet poetė,
gabiai jas panaudojusi, gauna tie-
siog nuostabių vaizdų.

Saulės medumi vaišinas
Liepos su beržais.
Bitės skuba į liepynus
Vis ratelio žaist. 54 psl.

Pabudęs žilas rytas kelias
Išblyškęs rankioja žvaigždės
Ir pučia sau apdegusias
Raudonas, drebančias rankas. 57 psl.

Prie stipriausių Tulauskaitės
eilėraščių priskirtini: „Alpeš“,
„Kai sodas rauda“, „Kai sugri-
šim“, „Laikas“, įdomus sava di-
namika; populiarius eilėraščius
„Mamyte!“, „Prie Alpių“, „Vasa-
ra“, „Viršukalnė“ ir „Žiema“.

Poetė linkėtina ir toliau tęsti
kūrybinį darbą, daug žadanti
mūsų literatūrai.

A. Markėlis.

Anglų kalbos
vadovas

Tinley Park, Ill. pradėtas
spausdinti W. Paulio (Polio)
„Anglų kalbos vadovas“, kurį
numatoma leisti sąsiuviniais po
kelis sąsiuvinius turis pasirodyti
jau šio mėnesio pabaigoje. Tai
žada būti didelės apimties vei-
kalas, susiduriantis iš trijų da-
lių: anglų kalbos pagrindų, fra-
zeologinio žodyno ir lietuviškai
angliškiosios dalies. Veikalas bū-
sias ne eilinio pobūdžio vadovė-
lis, iš kurio teikiama medžiagą
paprastai reikia „kalti“ atminti-
nai, bet savotiškas enciklopedinis
šaltinis kasdieninės šnekamosios
ir rašomosios anglų kalbos rei-
kalams, naudingas ne tik nau-
jiems ateiviams, kuriems anglų
kalba yra gyvenimo būtinybė,
bet įdomus ir seniesiems, kurie
yra primirę savo gimtąją kalbą.
Veikalo lietuvių kalbos taisyk-
lingumą tikrina kalbininkas Dr.
P. Jonikas. Lietuviškoje knygų
rinkoje tai bus pirmas tokios rū-
šies veikalas.

Smulkesnių informacijų gali-
ma gauti parašius atviruką lei-
dyklai „Word & Phrase“, 6660 W.
147th St., Box 115, Tinley Park,
Ill., USA.

A. Skėma parašė naują prozos
veikalą „Sventoji Inga“. Jį leis
nauja leidykla „Terra“.

„Gabiya“ literatūros žurnalas
jau išėjo.

Daumanto sutrumpintą „Parti-
zanai už gelež. uždangos“ rūpi-
nasi išleisti prancūziškai ir vo-
kiškai.

Liet. mokytojų bei lituanisti-
nių mokyklų vedėjų suvažiavi-
ma ruošiasi susaukti Niujorke.
Iniciatorius K. Mockus.

Londono lietuvių bažnyčia re-
montuojama lietuviškais moty-
vais.

Dėmesio
Mokykloms!

Naujesiems mokslo metams
„Žiburių“ Spaudos Bendrovė iš-
leido klasės žurnalą, specialiai
pritaikytą šeštadienio lituanisti-
kos mokykloms. Žurnale yra šie
skyriai: pamokų lentelė; mokinių
registracija, praleisti pamokų ir
elgesio pažymėjimai, mokymosi
pažangumo pažymėjimai, kasdieni-
nių pamokų registracija ir pa-
stabus. Žurnalo kaina \$1.00. Už-
sakyti „Žiburių“ Sp. Bendrovėje,
941 Dundas St. W., Toronto, Ont.
Canada. Kanadoje siunčiama
paštu apdėtu mokesčiu.

telius prie stiebelio, ryžtingai nuo šakos patraukė. Šaka susiūbavo ir Sintija aiktėjo:

— Ai! — virpėjo ji ranką kratydama ir mesdama baltą rožę ant takų, kurios baltus lapelius jau spėjo aptikšti purpurinio kraujo spurgėles.

— Viešpatie! — priško jo gelbėti, bet ji, metus jam rūstų žvilgsnį, perplėšė nosinaitę ir apsvyniojo pirštą, kitą pusę nosinė-
lės su baltomis monogramomis įmetė į šiukšlių gurbelį.

— Dabar tu neteksi daug žiedų! — ji pagrasino rožių kerui, ir vėl tiesė į žiedus lepią ir smulkia ranka.

— Ak, pana Sintija! — išsoko žodžiai Patricijui. — Aš pri-
skinsiu! Prikirpsiu tų žiedų, kurie tamstai patiks, kuriuos nurodysi! Po valandėlės ji stovėjo su rožių glėbiu besispygsdama ir paten-
kinta, lenkė galvą į žiedų baltumą ir purumą, kvėpino, giliai kvapą įtraukdama ir gėrėdamas, o jame sūjudo visa kraujo srovė veikti
jos gerui, prie jos kopti prilenkti visa žemės grožį ir aukštąjį dangų.

Palydėjo ją išsidūdamas ir atsiskyrė nusilenkdamas, bet su ja, rodos, nebuvo jį arčiau, tik liko tuštuma, ilgesys ir skausmas.

Sugrįžęs pakėlė nuo tako jos numestą krauju aptiškusią ro-
žę... Išbučiavo jos lapelius po vieną... Priglaudė prie širdies ir
jautė lyg Sintijos galvelę... Alsavo klausydamas ar neatgys ro-
žėje Sintijos gyslų pulsas ir ar nepradės plakti su jo pulsu į vieną
taktą susiliedamas, vienomis gyslomis pasinėsdamas.

Ne. Gležnutė rožė leipo ir vyto jo karštų delnų apgaubta...
Paskum ją nešiojo prie nuogos krūtinės po baltiniais ligi nusileido
saulė, o naktiai susvystė į Sintijos numestą nosinėlis dalį, prie baltų
monogramų lūpas prispaudęs ramiai ir saldžiai užmigo.

Vidurnaktį atsibudęs vėl ją prispaudė prie širdies, ilgai mąs-
tė, ir gimė jam įkvėpimas rašyti romaną „Meilės Spurgų Rožė“.

Sustatė planą ir naktimis rašė be atvangos... Į Sintijos langų
žiburius pažvelgdamas, ją gyvą širdį visuomet nešiodamas.

Kartais su baisia pavydulinga kancija išlydėdavo ją su kitais,
šaukais ir puikiais vyrais medžiojė... Prunksdavo juodas žir-
gas ant kojų pašitodamas, ją kaip žavią amazonę iš akių nuneš-
damas.

Arba vėl: juodas auto limuzinas ilgas, uždarydavo ją kaip į
grabą su ponu Grunvaldu ir išnešdavo naktiai miesto link, palik-
damas tik dulkes ir tamsią mintį.

Kentėdavo Patricijus krūtinę plėšydamas, skausmo ir pavydo
nesutalpinamas. Tūnodavo sodoose žvelgdamas į vieškelį ir lauk-
damas mašinos žiburių... Tai vėl susmukdavo terasoje į jos kėdę
glostydamas atkaltes, tai prisiliejęs fasadoje prie šaltų kolonų
pralaukdavo ligi rytui.

Kartais ji grįždavo, kartais ne. Tarpais neparvažiudavo po
savaite ar dvi... Grįždavo išblyškusi ir tai ne viena: visuomet par-

lydėdavo koks nors asistentas mankietais baltais ir kietais, kurie
dar labiau smaugdavo Patricijų.

Suvyto ir išgelto jis dar basiaus... Tragiškus išgyvenimus krū-
tinęj uždaroj slapta nešiodamas, Tantalio kanciose degdamas. O
širdis darėsi dar jautresnė ir paskubė prie Sintijos, kuri vis tolo
nuo jo, kaip nepasiekiamą žvaigždę, kaip burtų dievaitę.

Vijosi ją tolybėmis tolstancija, siekė nepasiekimuose kylančią.
Ruseno jame vilčių ugnis ir žiebė naujus pasaulius laiko kalvėse
dienoms besilankstant, naujus ritmus kūryboje apie ją jaudžiant.

Baigęs rašyti romaną, daug ko iš jos laukė. Čia ir buvo vienas
lūkesčių žiburių ir tasakų, jo buičiai nulemti, jo kancias palaidoti.

Tikėjosi ir laukė jos gražių akių dėkingumo, laukė lūpų jo
vardą savai ištariant, laukė jos rankų... ir tai pirmų po motinos
moters rankų, kurios apjuos jam kaklą švelnumu ir grakštumu;
kuri visa, visa pasilikis amžiams o vieno glėbiuose.

Sukaupė jėgas išsunkti paskutinį minčių svąją dedikacijai. Bet
geresnio jau nieko nerado, kaip tik saviąsiai sakinėli, kuriuo dali-
nosi artimausios širdys. Meile suvirpėjo ir įrašė:

„Skiriu mieliausiai mano Sintijai,
amžinos meilės gyvajai Rožei“.

Patikrino ir šimtus kartų perjautė tą, ką pasakė, įvairiomis ša-
komis tą sakinį išsakdamas, sielos žieduose pasipuodamas.

Nusėję jai... Kaip neša žmonės krikštų vaiką... Neradęs
namie, paguldė rankraštį su visa jos korespondencija prie durų
ant stalielio, laimingas išėjo.

Užspaudė rūmų duris ir atsikėsėjo krauju... Tai kas. Bene
pirmas kartas tai įvyksta?... Nuo tada, kai jis persidirbo ir kai
gilioj žiemoj nekūrenamam rūsy išaugo balti šarmai ant sienų...
— su jų atoslgiu įsėdo Patricijui į krūtinę kosulys... Vėliau ir
kraujas... Su tuo apsisprasta... Juk moralinės kancios daug sun-
kesnės, ką čia į kūno negalavimus reaguoti!

Kitos dienos prietemoje sugrįžo Sintija iš pobūviu. Grįžo ne
vienu. Ši kartą ją parlydėjo daugybė svečių. Pristatė pilną kiemą
limuzinų ir pasirodė naujų tarnų... Rūmų visuose languose pra-
žydė šviesos, salės užsidegė žvakidės ir žirandėliai, tik vieno Pa-
tricijaus rūsy slypi tamsa... Jis gulį suknibęs prie stalo krauju
pilnoj nosinėję... Ir ant stalo, ir ant grindų kraujas... Kostė ir
vis užspringsta naujomis išsiveržiančiomis kraujo atakomis, sa-
monę glosto mirties ranka... Sikieta uždegė šviesa, atrinkta į
kėdę ir alpsta, kvapas krikia smaigiantis ir gniuždantis, šalto
prakaito lašai apmė kaulus.

Geral, kad praėitą rytą, palengvėjus atakoms, suspėjo pasiūsti
savo motinai telegramą, prašydamas greitos pagalbos, be abejo-
nės ji atvažiavo... Laukia jis minutėmis... Alpsta ir merdi, bet
šamoni stumia mirties sparnus vis labiau į apgožiančius, vis la-

biau jo mintį gesinančius.

Rūmų didžiojo salėj sužėžė būgnai. Pravirko smuikai ir pijani-
nai... Kambariuose skubina puoštas damos, keisdamos šilkus ir
iškeldamos deimantus; vyrai gaubiasi į smokingus ir frakus; spi-
rai į kietas b

Parduodant ar perkant namą mielai Jums patarnausiu!

Galiu sudaryti paskolas. Veltui suteikiu informaciją apie parduodamus namus, paskolas, bižnį ir tt.

Jūsų patarnavimui

VACYS VASILIAUSKAS

skambinkite tel. KE. 9459, KE. 9450, LA. 2612

Parduodama:

- \$16.000 Indian Rd. Howard Park. 9 kambarių atskiras su garažu namas. Įmokėti \$7000.
- \$15.500 College & Dovercourt. 11 kambarių dviejų butų mūrinis atskiras namas su labai dideliu kiemu ir privačiu įvažiavimu į garažą. Patartina atkreipti dėmesį į šį pigų pirkimą. Įmokėti \$7000.
- \$10.500 Bathurst Davenport. 6 kambarių mūrinis namas. Įmokėti \$3000.
- \$8.500 Dundas & Runemide. 6 kambarių mūrinis namas su garažu. Įmokėti tik \$2500.

TESLIA REAL ESTATE

863 BLOOR STREET WEST

(prie Ossington Ave.)

IRO įpėdinė

IRO sudarytomis su Vokietijos ir Austrijos vyriausybėmis sutartimis šios pasižadėjo pasirūpinti likimu 110.000 pabėgėlių, kurie negalės išemigruoti. JAV senato specialioji komisija pritarė vyriausybės planui, kuriuo būtų iš Marshallio plano lėšų skiriama 30 mil. dolerių naujai tarpvyriausybinei organizacijai sudaryti, kuri perimtų IRO aparatą toliau svetimšalių emigracijai rūpintis. Jei tam pritaris kongresas, tai IRO darbas faktiškai bus dirbamas ir toliau. Komunistai ta proga meta kaltinimą Vakarams, kad jie specialiai sukūrė IRO organizaciją, idant tuo būdu galėtų prisižvejoti žmonių karui prieš Sovietus. Kitomis žiniomis amerikiečiai vėliau per 5 metus numato įsileisti iš Europos 500 tūkstančių specialistų.

Neapoly vykstanti tarptautinė ILO (darbo federacijos) konferencija turės pasisakyti dėl Jungtinių Tautų projekto, kaip artimiausiu laiku įkurdinti už jūrų 5 mil. emigrantų, iš kurių Vokietijai tektų nuo 150.000 iki milijono kontingentas.

Esama projekto kurdinti juos kompaktiškai: su savo mokyklomis, organizacijomis, spauda ir tt. Tačiau tokių kompaktiškų masių įkurdinimo nenori tie kraštai, kurie juos įsileistų. Tuo atveju perkėlimas ir įkurdinimas vieno žmogaus atseitų iki 10.000 DM, ir projektas būtų visai nerentabilingas.

LUNA foto studija

984 DUNDAS ST. W.

TORONTO

Telef. ME. 8967

KEPAME

juoda ir baltą ruginę duoną. Taip pat priimame užsakymus sviesto tortams ir kt. pyragaičiams.

ESTO BAKERY

1017 Pape Ave., Toronto, Ont.

Telef. GL. 2607

vakarais LL. 6173.

Savininkas S. Krabi.

Pašaliname pleiskanas

ir sulaikome krentančius plaukus.

Pasisekimas garantuotas.

Atidaryta vakarais

LYDIA LAWTON

636 COLLEGE ST.

TEL. ME. 3060.

(prie Health Bread Bakery)

STANLEY SHOE STORE

Aukščiausios rūšies moterų, vaikų ir vyrų batai, normalaus dydžio ir platūs (EE—EEE)

1438 Dundas St. W. Toronto

(prie Gladstone)

MANNING CARTAGE & MOVERS

184 Manning Ave.

TEL. WA.—0791

Perkraustome ir pervežame įvairius daiktus vakarais ir dienos metu. Kalbame vokiškai, rusiškai ir lenkiškai.

D. HOLOTA REAL ESTATE

Pirkimo — pardavimo tarpininkas

496 Queen St. W.

(prie Denison Ave.)

TEL. WA. 5232 Toronto

DANIEL D. STOKAL B.A.

TEISININKAS, ADVOKATAS, NOTARAS

Kalbu slavų kalbomis.

Room 204, 221 Victoria St.

office telef. PL. 1753,

Res. tel. LY. 5797

"EUROPA" FOTO STUDIO

TEL. WA. 6849

615 Queen St. W. Toronto

Mūsų specialybė vestuvinės, šeimų nuotraukos ir spalvoti portretai

Darbas pirmos rūšies

Berlyno nuotaikos ir lietuviai

Ryšium su Rytų Berlyne įvykusi jaunimo sąskrydžio LE siųstuvus Berlyne buvo surengęs radijo išsivystymo paroda. Šalia jos tuose pačiuose rūmuose buvo įrengtos siųstuvų klubo patalpos. Vienas to klubo kambarys buvo skirtas Pabaltijo kraštams, vienas Balkanams ir vienas vidurio Europai, taip pat po vieno kambarį gavo JAV ir V. Berlynas. Šis klubas davė progą siųstuvų lankytojams susipažinti su už "geležinės uždangos" esančiais kraštais. Tiksliau akcijai praversti LE Siųstuvus pakvietė po 2-3 minėtų kraštų atstovus — studentus atvykti į Berlyną ir budėti klubo patalpose, informuojant lankytojus apie specifinius savo krašto reikalus. Lietuviams atstovavo J. Jaks-Tyris. Be to, buvo tikimasi, kad vakarų sektoriuose apsilankys ir pavergtųjų kraštų jaunimas, atvykęs į sąskrydį, deja, ši viltis nepasitvirtino. Tik vokiečiams, savo kalba bei išvaizda nesukeliantiems jokio įtarimo, pavyko be didesnio vargo nugalėti sudarytas kliūtis.

Europinis sąjūdis

Europinis Sąjūdis buvo suaukęs rugsėjo 21-23 d. Hamburge konferenciją specialiam klausimui: Vokietijai įjungti į Europos politiką. Pavergtiesiems kraštams konferencija buvo svarbi tik tiek, kad daugumos balsais buvo priimta rezoliucija, kuria pabrėžiama, jog Europos koncepcijai priklauso ir pavergtieji kraštai. Iš pabaltiečių konferencijos darbus sekė Europinio Sąjūdžio estų tautinio komiteto pirm. A. Reisi, lietuvių tautinio komiteto pirm. J. Brazaitis.

Europinio Sąjūdžio lietuvių tautinės tarybos vardu J. Brazaitis pareiškė užuojautą sąjūdžio Prancūzijai organizacijai dėl jos pirm. Raoul Dautry mirties.

— Berlynas. Šiaurės Schwarzwalde, kaip praneša Wuertemberg-Hohezzollern krašto vyriausybė, surasta uranija. Tyrinėjimai vykdomi ir pietiniame Schwarzwalde.

Atitaisymas

"Tėv. Zib." Nr. 41 Tautos Fondo apyskaitoje įvyko korektūros klaida: Inžinierių S-ga surinko \$21.00, ne \$45.75.

YORK PACKING CO. LTD.

104-106 Trowell Ave., Tel.: JU. 2794, JU. 5197. Toronto 9, Ont.

Mes gaminame geriausios kokybės produktus:

šviežią, rūkytą ir virtą mėsą, įvairias dešras.

Rinkos kainomis.

Priimami užsakymai vestuvėms, piknikams, pokyliams.

Prityrusi siuvėja

siuva vestuvines ir šiaip įvairias sukneles, naujausiomis madomis.

Papigintomis kainomis. - - - Kreiptis po 5 val. vak. 340 SHAW STREET, TORONTO, ONT. TEL.: LA. 2588

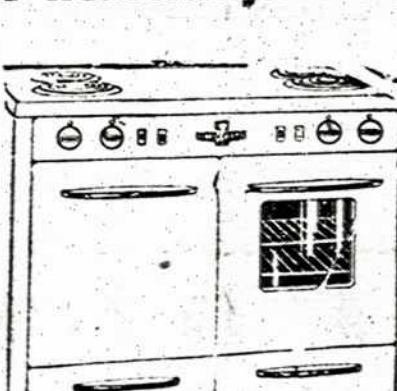
Dėmesio, Lietuviai! !

Mes parduodame NAUJUS PONTIAC, BUICK — lengvus automobilius ir GMC sunkvežimius. Taip pat geros kokybės varotus automobilius pigiomis kainomis.

ART CLOSE, Ass't Sales Manager City Buick Pontiac Ltd.

2494 Danforth Ave. Telef.: Ofic. GR. 2191. Namų JU. 7020.

Patarnauja lietuviams jau 16-ka metų! !

Turime pilnus baldų komplektus įvairiems kambariams. Skambinkit mums, mes savo auto paimsime ir atvešime krautuvėn VELTUI.

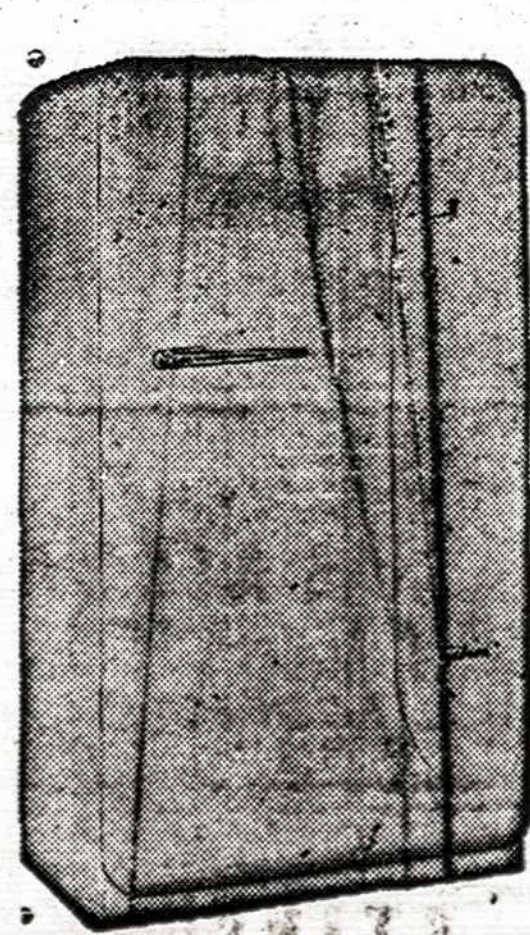
Dėmesio! !

Šis kuponas vertas \$10.00 jei pirksite prekių už \$100.00.

BEAVER BEDDING & UPH. CO.

2605 Dundas St. W., Toronto. Tel. JU. 3811

GIBSON ŠALDYTUVAI

MES TURIME krosnių, skalbimo mašinų, radio ir kitų elektr. reikmenų. Mes aptarnaujame baldais įvairius kambarius. Parduodame specialius

VAIKŲ VEŽIMELIUS

už \$6.50 ir daugiau. Miegamojo kambario komplektas 5-kių gabalų už \$119.50

ŠALDYTUVAI už \$325

ir daugiau.

Taisome radio ir elektr. reikmenis.

GROTELL ELECTRIC

214 OSSINGTON AVE.

TORONTO

(prie Pix kino teatrą)

Atidaryta iki 9 val. vakaro.

Ar jūs pageidaujate

pirkti namus, farmas, hotelius ir kitokius bižnįs Hamiltono, St. Catherine's ir Toronto rajonuose?

Kalbame visokiomis kalbomis.

Kreiptis A. D. GELIS, Telef. 9-4684 arba 5-1509

reprezentuoja Kenneth J. Coope, Real Estate Broker and General Insurance.

707 Barton St. E. Hamilton, Ont. Telef. 9-4684 arba 5-1509.

LIETUVIS ELEKTRIKAS

— TORONTO —

Instaliuoju naujus namus, vasarnamius, prijungiu elektrines plytas, elektrinius vandens tankų kaitintuvus ir kitus įvairius elektrinius darbus atlieku pigiau ir greitai.

Vytautas Juškevičius

Skambinti vakarais tarp 7 ir 9 val. tel. LO 3517

SPORTO ŽINIOS

Bostono sporto padangėje

Rugsėjo 29 d. Bostone viešėjo Brooklyno Liet. Atletų klubo krepšinio komanda. Rungtynės įvyko 6 val. vak. South Bostono Municipal Building salėje, kuri buvo gauta visai veltui vien tik žinomo Bostono visuomenės veikėjo adv. P. Grigaliaus dėka.

Prieš pradėdant rungtynes Bostono Liet. Sporto klubo pirminkas nuosirdžiai pasveikino žiūrovus, prisiminė sunkią netolimą klubo praeitį bei išreiškė viltį, kad ateityje klubas bus pajėgesnis ir visuomenės bus duosnesnis. Po to buvo pasveikinti svečiai iš Brooklyno, pristatytos abi komandos ir palinkėta taissyklingo ir gražaus žaidimo.

Rungtynių pradžioje Bostono komandai trūkstą susižaidimo, tuo tarpu Atletų klubas, išnaudodamas visus bostoniečių trūkumus, rezultatai didina savo naudą. Antrame puslaikyje bostoniečiai parodo geresnį susižaidimą ir puslaikį pralaimi nežymiai persvara. Rungtynės baigiamos 67-36 Brooklyno Liet. Atletų klubo laimėjimu.

Tenka pastebėti, kad Bostono LSK komanda yra dar tik kūrimosi stadijoje ir į šias rungtynes stoji beveik be treniručių, todėl laimėjimo nesitiki. Tuo tarpu Brooklyno Liet. At. klubo komanda pasirodė kaip gražiai susižaidęs vienetas, stiprus tiek gynime tiek puolime.

Džiugu matyti Bostono komandoje žaidžiančius tiek naujusius ateivius, tiek čia gimusius (Plevokas ir Mitkus), kurie visi bendrai nutarė gerinti lietuvių sportininkų vardą.

Brooklyno Atl. klubo komandoje žaidė: A. Oslapas, (21), Alg. Mikulskis (16), J. Norbutas (12), Alg. Dauksa (8), Alg. Kreivėnas (6), Stasys Kligys (0). Bostono LSK komandoje: A. Plevokas (18), Vytautas Levickis (9), Alg. Skabeikis (6), Henrikas Gineitis (2), Alg. Mitkus (1), Kauckas, Rudziūnas, Grinkevičius, Banevičius, Leimonas (po 0).

kas (18), Vytautas Levickis (9), Alg. Skabeikis (6), Henrikas Gineitis (2), Alg. Mitkus (1), Kauckas, Rudziūnas, Grinkevičius, Banevičius, Leimonas (po 0).

SPORTAS LIETUVOJE

• Maskva negali pralaimėti Toks straipsnis tilpo amerikiečių tulam sporto magazine. Iš ties tai liudija Maskvos "Lokomotyvo" ir Kauno "Inkaro" rungtynių aprašymas Kauno stadione. Normalus laikas pasibaigė lygiomis pirmasis pratęsimo kėlinys taip gi lygiomis, ir ūmai antrajam maskviečiai įkrito 3 įvarčius viena po kito, "kauniečiams visiškai sukritus".

• LTSR "seniai" šachmatininkai kai žaidė Jaroslavyje, tuo metu kada jaunieji spyrėsi Lenin grade. Pusfinalyje LTSR "seniai" rezultatai 8:2 įveikė gudus bet prakišo 6:4 rusams. LTSR didmeisteris Cholmov įveikė rusų Boleslavskį. LTSR ir RTSF išėjo į pusfinalį ir atrodė turė tarpusavyje išsiaiškinti, kas bus laimėtojas. Rusai turėjo 20 taškų, "lietuviai" — 18.

• Saratove lietuviškos krepšinio rinkos prakišo gruzinams, o lietuviai jaunieji sukapojo Kirgiziją 89:25. Dieną prieš tai lietuviukai buvo laimėję prieš Lenin gradą, o mergaitės prieš uzbekistanietes ir Tadžikiją.

• Lvoje įvykusiose visosajunginėse plaukimo pirmenybėse lietuviai gavo 16 vietą. Jie, mat pavėlavę į rungtynes. Du TSRS rekordai buvo pasiekti Sukacko (Kaunas), peteliškės stiliumi nuplaukusio 100 metrų per 1 min. 24 sek. ir mergaičių ketvertuko — Gudelytės, Firantaitės, Kryževičiūtės ir Junelytės — nuplaukusių 4 x 100 m. laisvu stiliumi per 6 min. 40 sek.

APSIŪPINKITE ANGLIMIS

per mūsų atstovą V. AUŠROTĄ, 263 Havelock St., Toronto

Skambinkite vakarais telef.: LO. 3647.

Kokybė garantuota. — — — Galima išsimokėti

NORRIS FUEL CO.

30 Polson St., Toronto, tel. GL. 2491.

TABAKO ŪKIAI PARDAVIMUI

\$4.000 įmokėti — 50 akrų — teisė auginti 15 akrų tabako — su visais įrengimais ir mašinomis. Kaina \$23.000.

\$4.000 įmokėti — 100 akrų — teisė auginti 20 akrų tabako. Kaina \$26.000.

\$4.000 įmokėti — 75 akrų — teisė auginti 25 akurus tabako — su viskuo, plius traktorius. Kaina \$27.000.

\$5.000 įmokėti — 100 akrų — teisė auginti 20 akrų tabako. Kaina \$21.000.

\$6.000 įmokėti — 100 akrų — teisė auginti 20 akrų tabako. Kaina \$21.000.

\$8.000 įmokėti — 110 akrų — teisė auginti 27 akurus, 5 kilus — traktorius naujas ir su visomis mašinomis. Kaina \$45.000.

\$10.000 įmokėti — 200 akrų — teisė auginti 35 akurus tabako. Kaina \$65.000.

Du ieško pusininkų su \$13.000 — \$4.000 grynais

CHARLES POCIUS

REAL ESTATE BROKER

TILLSONBURG, ONT. Tel. 829 J.

Lietuviškoje rūbų krautuvėje

"BELLWOODS DRY GOODS"

921 DUNDAS STREET WEST, TORONTO

Jūs pirkite visuomet geros kokybės vyrų, moterų ir vaikų apatinius ir viršutinius rūbus. Geriausios firmos "Forsyth" vyr. viršutinius baltinius.

Gaminame krikšto sukneles ir priimame kitus spec. užsakymus. Vestuviniai vyr. baltiniai. Moteriškos suknelės ir kostumai, taip pat vyr. kostumai duodami išsimokėjimui.

J. Jurksaitis, savininkas.

TEL.

EM 3-2131

Budime

24

valandas

Geriausias dovanų pasirinkimas

naujai atidarytoje liet. parduotuvėje

"THE TIMES"

CIGAR AND GIFT STORE

1212 Dundas St. W. Tel. LA. 9547

Krautuvė atidaryta nuo 8 iki 10 val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 10 val. vak.

Sav. J. Beržinskas.

MAN & MARTEL REAL ESTATE

1663 Bloor St. W. (pirmas sustojimas į vakarus nuo Dundas)

Didelis pasirinkimas namų lietuvių mėgiamuose distriktuose su neaukštais įmokėjimais grynais.

Mūsų firmoje dirbąs

V. MEILUS

mielai Tamstoms patars bei patarnaus kreipiantis asmeniškai ar telefonu OL 2354.

HEMOFILIJĄ

Hemofilija vadinama kraujavimo liga, kai kraujas nekreša ir net nuo mažiausios žaizdos žmogus gali visiškai nukraujuoti, nes prasidėjęs kraujas tekejimas niekada nesustoja. Blogiausia, kad nedidina dar nežino vaisto nuo hemofilijos.

Kaip taisyklė, hemofilija serga tik vyrai, bet ji yra paveldėjama ir tik paveldėjama ir perėjama per moteris, kurios paties ja neserga, bet savo vyriškiems palikuonims perteikia, o lukras padaro hemofilijos perėjimą.

Tai labai senai žinoma liga, ir kitko radusi atgarsio žydų

DR. F. TICKETT

Gdytojas

ir

chirurgas

Priėmimo valandos 2-3 ir

7-9 po pietų

11 Gore Vale Ave. Toronto

Telef.: WA 3754

Dr. Chas. OKUN

DANTISTAS

838 Dundas St. W. Toronto

(kampas Euclid Ave.)

Priima vakarais pagal susitarimą. Tel. WA 9822

DANTISTAS

J. A. GORCHYNSKI

B.A., D.D.S.

312 Bathurst St.

Bathurst Medical Building

Telef. EM 3-6373 Toronto

Dr. WILLIAM J. ZINCHEIN

B.A., M.D., L.M.C.C.

GYDYTOJAS ir

CHIRURGAS

Priėmimo valandos 2-4.30 ir

7-9 po pietų

386 Bathurst St. Toronto

Tel. WA 1344

DANTISTAS

Dr. ELIAS WACHNA

Priėmimo val. 10-12, 2-6

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais priima taip pat 7-9 popiet

386 Bathurst St. Toronto

Tel. EL 6515

AKIŲ SPECIALISTAS

M. STEFANUK

(optometrist)

Patikrina akis ir pritaiko

akinius, jei reikalinga

Bathurst Medical Building

312 Bathurst. Telef. EM 3-6373

BR. BUKOWSKA, R.O.

AKIŲ SPECIALISTE

Tikrinu akis ir pritaikau

akinius suaugusiems ir vaikams.

Priėmimo valandos: kasdien

nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak.

Sekmadien, pagal susitarimą.

55 St. John's Rd. W. Toronto

kampas 94 Laws St.

Tel. LYndhurst 0052

AKIŲ SPECIALISTAS

L. LUNSKY, R.O.

Pritaiko akinius visiems akių

defektams. Iširia akių ner-

vus, kurie dažnai sukelia gal-

vos skaudėjimą ir nervingumą

Kalba slavų kalbomis

470 College St. W. Toronto

Tel. RA 3924

.. SYDSENOS ..

Netiki

Kartą Fordas su kėleta savo inžinierių buvo išvykęs išbandyti naujo modelio mašinos. Pavažinėję po laukus ir miškus, išalko, bet neužtikio jokių užteigų namų, tad nusprendė kreiptis pas ūkininką, kurio sodybą užtikio pamieję.

Ūkininką jie rado betriušiantį ir negalintį susidoroti su savo forduku. Inžinieriai reikalą greit sutvarkė. Ūkininkas, norėdamas atsilyginti ištiesė Fordui \$50.

— O ne, nereikia. Pinigų aš turiu pakankamai.

— Ką jau čia! Jei pakankamai turėtum, Fordo mašina nevažinėtum.

Sunku laukti

— Pajėk, Tamsta būsit labai, labai laiminga. Tamsta sutiksi kilniausią vyrą ir būsi laiminga, — aiškina burtininkė.

— Taip, bet kada?

Jos vairuoja

Karaliaitei Elžbietai su vyru lankantis Otavoje, per spaudos konferenciją Edinburgo kunigaikštis kreipėsi į tris ponias, pasiteiraudamas ar jos korespondentės.

— Ne, mes korespondentų žmonos, — atsakė jos.

— O, taip. Tai tamstos vienos iš tų, kurios nurodote jiems liniją.

Per mažai tepažįsta

Žmona pasakoja savo vyrui. — Zina, Jonai, tie naujieji mūsų kaimynai tikrai gražiai su-

gyvena ir mylisi. Kiekvieną rytą, išeidamas iš namų, vyras ją pabučiuoja. Kodėl tu taip nedarai?

— Bet, Maryt, juk aš ją dar taip mažai tepažįstu!

— O —

— Ar tai valdžios kudra?

— Taip.

— Tai nebus nusikaltimo, jei aš sugausiu porą žuvelių?

— O, ne. Nusikaltimo nebus, bet — stebuklas.

Mandagumo mastas

Viešbučio savininkas rytą mato, kad užvakar atvykusi ponija išvyksta. Ji praeina pro šeiminką netarus nei žodžio.

— Ei, ką tu galvoji? Čia taip neiseinama!

— Begėdi! Kaip drįsti į mane kreiptis "tu"?

— Pirmiausia tu turi apmokėti sąskaitą, o tada jau aš į tave kreipsiuos "Jūs", — atsako šeiminkas.

Prašymas

Tarnautojas ateina į istaigos viršininko kabinetą ir prašo 2 savaitių atostogų.

— O kam Tamstai dabar atostogos? — klausia viršininkas.

— Matot, Pone Viršininke, mano žmona nori važiuoti į povestuvinę kelionę. Aš labai norėčiau ją palydėti.

Paaikšino

Didelis cirkas užgąžavo naują fakirą indų, vos tik atvykusį iš Bengalijos. Cirklo direktorius klausia jo vardo.

— Kalistiposeidamirolstaman, — atsako fakiras.

— O kaip tai rašoma? — pasiteirauja direktorius.

— Be h, — atsako fakiras.

Ar jau sumigo?

Žinomas teatro kritikas ateina į spektaklį pavėlavęs. Jį pasitinka pats direktorius ir sako:

— Spektaklis jau prasidėjo, prašau įeiti: visai tyliai.

— Ar jau visi sumigo?

Juodas vanduo

Blairmore, Alberta, gyventojams teko susipažinti su vandeniu, labiau panašiu į rašalą. Stiprūs lietūs atnešė anglių dulkes iš aukščiausio esančių kasyklų į miesto rezervuarą, kuris nusidažė juodai.

Dėmesio!

PARDUODAME lovos baltinius, kilimus ir kitokias tekstilines prekes PAPIGINTOMIS KAINOMIS

REGENT TEXTILES

1218 DUNDAS STREET W., TORONTO. TEL. LO. 9082

Dėmesio!

Lietuviška Moterų Plaukų Kirpykla

JANET'S BEAUTY SALON

346 Broadview Ave. (kampas Gerrard), Toronto.

Skambinkite GE. 6620. Atidaryta kasdien 9-9 val.

Savininkė J. Vilūnienė.

LIETUVIS LAIKRODININKAS

FRANK BOCHULIS

Taiso ir parduoda naujausius įvairių rūšių laikrodžius. Galima įsigyti žiedų. Parduodamos įvairios auksinės ir sidabrinės prekės. Už darbą garantuoja. Kainos priimanamos.

Atidaryta iki 7 val. vakaro.

272½ QUEEN ST. W. TORONTO

RUDENS SEZONUI

- Koncertų programos,
- Pakvietimus,
- Vestuvinius kvietimus,
- Bilietus,
- Vizitines korteles,
- Įvairius blankus,
- Vokus,
- Atsišaukimus
- Ir kitus spaudos darbus

švariai ir greitai spausdina

„ŽIBURIU“ Spaudos Bendrovė

941 DUNDAS ST. W. - TORONTO, ONT. - Tel. EM. 3-4265

Priimami užsakymai paštu. - - - - Atliekami linotipu rinkimo darbai

„T2“ knygyne gauta naujų knygų. Knygynas atidarytas sekmdieniais po pamaldų.

W. A. LENCKI, B. A.

Advokatas — Notaras

73 Adelaide St. W.

Room 322

Telefonas EL 3161

Toronto

SHIFF'S

VALYMAS —

PROSAVIMAS —

PATAISYMAS —

Kalbame lietuviškai

909 Dundas St. West. Toronto

Telefonas EM 4-6649

MARGIS VAISTINĖ

JONAS V. MARGIS — vaistininkas

19 St. John's Rd. (prieš 3131 Dundas St. W.)

RECEPTAMS NAUJIEMS AR SENIEMS tik paskambink ar parašyk — mes pristatysime kuo greičiausiai.

TAIP PAT TURIME: Trejos devynerios, foto reikmenų, mažų vaikų valgių, kosmetikos, vitaminų ir tt.

TELEFONAS

MU. 9543

VALANDOS

9 a.m. — 9 p.m.

LIETUVISKAI KALBĄS KAILININKAS

Parduodami gatavi ir siuvami pagal Jūsų užsakymą kailiai. Kailinių taisymas ir persiuvimas. Duodama lengvam išsimokėjimui.

BERGMAN FUR CO TORONTO

197 Spadina Ave. Prieš atėdami skambinkite: EM 4-6509

Lietuviška Baldų Krautuvė

“ATLANTIC CITY UPHOLSTERING CO”

Sav. J. Kamishaitis

899 BLOOR ST. W. TORONTO

Tel. LO 1438

Visų rūšių laikrodžius, puošmenas ir brangenybes rasite 10-15% pigiau, negu kitur, pas

LAIKRODININKA

turintį 30 metų profesinę praktiką

Kalbų lenkiškai

M. MALINA — 1187 DUNDAS ST. W. TORONTO

Prityręs kvalifikuotas lietuvis laikrodininkas

STINSON'S JEWELLERY

2186 DUNDAS ST. W. TORONTO

Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes. Garantuotas darbas ir priimanamos kainos.

Krautuvė atidaryta kasdien iki 8 val. vakaro.

TEL. WA 6812

587 QUEEN ST. W. TORONTO

QUEEN WEST FURNITURE CO

Didelis pasirinkimas naujų ir vartotų baldų. Dirbame pagal užsakymus baldų — chesterfield ir studio — kompleksus ir parduodame kilimus.

• lovų komplektai,

• suvamos mašinos,

• krosnys ir tt.

Kalbame rusų kalba

Perkant ar parduodant namą

skambinkite Tel. KE. 8515, KE. 8516, vakarais LY. 7178

S. Kuzmickas - Kuzmas

Jūs gausite teisingus patarimus ir sąžiningą patarnavimą.

L. M. MAY

REAL ESTATE AND BUSINESS BROKER

1169 DAVENPORT RD. (prie Ossington)

JEIGU NORITE NESIOTI GRAŽIAI NUKIRPTUS PLAUKUS

eikite į

LIETUVIŠKĄ KIRPYKLĄ

867 DUNDAS ST. W. (prie Manning Ave.) TORONTO

Kerpame skubiai. Nesugaišite brangaus laiko.

Sav. Br. Pakėnas

LONDON FURNITURE CO

Filnas baldų pasirinkimas. Minkšti baldai — parduodami nauji ir atnaujinami seni. Kalbame europ. kalbomis

875 Queen St. W. Toronto. Tel. PL 2010

Maistingiausias, Lengviausias virškinamas, Pigiausias maistas,

Turįs visų vitaminų yra

PIENAS IR PIENOGAMINIAI

Naudokite visų rūšių gaminius vienintelės

ukrainiečių pieninės Toronte

ROGERS DAIRY

459 ROGERS RD. — Telefonas JU. 7193

Mes perkame kur:

Moderni lietuviška

Vyriškų Rūbų Krautuvė

Paltai ir kostiumai parduodami gatavi ir pagal užsakymus. O taip pat visi kiti apsirėgimo reikmenys.

NUOLAIDA LIETUVIAMS 10%

Čia pirkdamas pilną apsirėgimą ir gavęs 10% nuolaidos, gali sutaupyti \$18.00 iš karto.

DERBY MEN'S SHOP

2576 YONGE ST., TORONTO, ONT.

Telef.: HY. 9624.

Dėmesio!!

Jūsų plokštelems naudokite naują

DECCA patefona

3-jų greičių tik — \$49.50 tik įjungsi ir gies

DECCA 3-jų greičių nešiojamą

Radio-patefono kombinaciją tik — \$79.95

Išpildome užmesčio užsakymus — tik praneškite

ciklą (25 ar 60 cycle)

Visokių rūšių radio taisymo specialistai

SNIDERMAN RADIO LTD.

Tel. ME. 6200. 714 College St., Toronto, Ont.

UKRAINIEČIAI SAVININKAI

G. LUKE'S

& Electrical Appliance Co.

797-799 Dundas St. W.

Toronto,

Tel. WA 9228 Tel. WA 9228

Parduodame

SKALBIAMAS MAŠINAS

DUODAME IŠSIMOKĖJIMUI

Kas pirs šias mašinas, gaus 2-jų metų

garantiją.

Jeigu norite pirkti virtuvę ar šaldytuvą, geriausiai pirkti fabriko

MOFFAT

Parduodame piano akordeonus

*

Norėdami elektros reikmenų ar sofų (chesterfields) paskambinkite mums ir mes pristatysime Jums į namus.

Pirm

TORONTO, Ont.

Mindaugo krikšto minėjimas
Karaliaus Mindaugo krikšto bei 700 metų krikščionybės Lietuvoje paminėjimas Toronto lietuvių kolonijoje įvyks lapkričio mėn. 11 d., sekmadienį. Iškilmingos pamaldos įvyks Toronto katedroje, dalyvaujant Toronto kardinolui. Tuojau po pamaldų katedros salėje įvyks minėjimo akademija, kurios metu pirmu kartu pasirodys parapijos choras, vadovaujamas kun. Pacevičiaus. Katedroje pamaldų metu pamokslą lietuvių ir anglų kalba pasakys prelatas J. Balkūnas.

Misijų ušėkmadienis
Kiekvienais metais priešpaskutinį spalio mėn. sekmadienį, Kat. Bažnyčia visame pasaulyje švenčia misijų dieną. Ta proga kiekvienoje kat. bažnyčioje už misijų sėkmę misijų kraštuose yra laikomos pamaldos ir bravedamos rinkliavos. Misijų diena šiemet bus švenčiama ateinančią sekmadienį.

Paskaitos socialiniu klausimu
Nuo praėjusio sekmadienio per aštuonius sekmadienius Toronto katedros šv. Mykolo berniukų choro mokyklos patalpose (Bond St. prie kat. katedros), kiekvieną sekmadienio vakarą 8.30 val. anglų kalboje bus laikomi kursai svarbiais socialiniais klausimais. Šiam socialinių klausimų paskaitų ciklų vadovauja jėzuitas tėvas McGuire.

Pobūvis
Ateinantį sekmadienį, vakarę, šv. Elenos parapijos salėje rengiamas pobūvis. Pradžią 7.30 val.

Padėka mūsų pirmam Gerardui
Visiems žinomas, Toronto gyvenęs lietuvis patrijotas p. Aleksas Petras, naujai besikuriantis šv. Kotrynos M. ir K. Kongregacijos Seserims lietuvių parapijos name, 1639 Bloor Str. W., padarė — paaugojo koplyčiai altorių ir Kryžiaus Kelių paveikslus. Garbingam Gerardui p. P. Alekšui nuširdžiai dėkingos, prašome Daugaus Tėvą gausios palaimos.

Šv. Kotrynos M. ir K. Kongregacijos Seserys.
Ses. M. Humiliata.

Sirdis, motiniškos meilės kupina!

Naujai besikuriantis šv. Kotrynos ir K. Kongregacijos Seserims, lietuvių parapijos name 1639 Bloor Str. W., šv. P. M. Nekalto Prasidėjimo Seserų Vyresnioji, Ses. M. Apolinarė, lydimas Ses. M. Ostijaros, atsilankė — atskubėjo pati pirmoji su gausiomis dovanomis ir tai pačiais reikalingiausiais daikteliais, kurie kūrmosios pradžioje yra taip reikalingi.

Labai nuširdžiai dėkojame už taip gausias dovanas ir meldžiame Aukščiausiąjį gausios daugaus palaimos šv. P. M. Nekalto Prasidėjimo Seserų Kongregacijai. „Viešpatie, atlygink amžinuoj gyvenimu visiems, dėl Tavo Vardo mums gera darantiems“.

Dėkingos šv. Kotrynos M. ir K. Kongregacijos Seserys
Ses. M. Humiliata.

Bončkus ir Ged. Paltarokas prašomi atsiimti laiškus "T2" redakcijai.

Tėvų susirinkimas
Ateinantį sekmadienį, spalio 21 d., tuojau po dvyliktos valandos pamaldų, lietuvių parapijos salėje šaukiamas Toronto liutuanistinės seštadienį mokyklos tėvų susirinkimas, kuriame mokytos tėvų komitetas painforuos apie dabartinę mokyklos padėtį ir kartu išskels keletą aktualių klausimų liečiančių mokyklos išlaikymą. GG. tėvai ar globėjai labai prašomi tuo skaitlingiausiai dalyvauti šiame svarbiame tėvų susirinkime.

Pamaldos už a.a. Barčiauską
Ši seštadienį, spalio 20 d., 10 val. ryto, liet. parapijos bažnyčioje įvyks iškilmingos pamaldos už a.a. J. Barčiauską vėl. Tuoj po pamaldų bus vyksta į Vilties Kalno kapines, kur ant velinio kapo bus pašventintas antkapis. J. Barčiauskas į Kanadą atvyko prieš keletą metų ir trumpai pagyvenęs, Toronto mirė prieš dvejus metus.

Iš "Dainos" grupės veikimo
Rugsėjo 28 d. įvyko grupės mėnesinis susirinkimas pas narę W. Kundrotienę.

Tai bene pirmasis susirinkimas jau per daugelį metų, kad nebuvo nei vieno prašymo pagalbai. Dainietės susirūpinusios svarstė sunkumus metiniam vakarui. Sunkumai kilo dėl salės ir dėl programos sudarymo. Kalėdos jau nebetoli ir būtų liūdnos daugiųjų mūsų brolių tremtyje, jeigu neprisimintų jų, vargan ir nedalion ipuolusių — sanatorijoje sergančių ar kitur vargstančių. Nutarta išleisti aukų rinkimo lapus, kad geros širdies lietuviai per "Dainą" galėtų pasidalinti kalėdinio kšneliu su užjūryje likusiuoju bejūgiu tremtinu lietuviu. Taigi, mielas skaitytojai, jeigu susitiks dainietę su tokiu lapu, neatšakyk pagal išgailes prisidėti prie kalėdinės dovanos, o dainietės pašvęs savo laiką ir triušą, kad tos sudėtinės dovanos būtų laiku išsiųstos.

Jeigu kartais toliau Kanadoje gyvenantieji norėtų prie šios talcos prisidėti, maloniai prašome savo dovaną siųsti banko čekiu ar pašto perlaide, perlaide išrašant "Daina" Group, c/o Miss Vanda Abromaitis — izdininkės vardu, o laiška adresuoti Mrs. O. Indrele, 202 St. Clarens Ave., Toronto, Ont. — sekretorės vardu. Visos gautos dovanos, bus skelbiamos spaudoje.

Sekretorė O. Indrelienė, pranešė, kad rūbai skirti Vasario 16 gimnazijai, jau išvalyti ir galima pakuoti.

Pasikalbėta dar keliais bėgama reikalais ir susirinkimas baigtas. Sekančiam susirinkimui maloniai užkvietė p. V. Šližienė, 53 Hewit Ave. Taigi, spalio 26 d., 8 val. vakare, visos "Dainos" susirinkima.

Seimininkė p. W. Kundrotienė visas dainietes gražiai pavašino ir jaukioji nuotaikoj skirstėmės namučių.

"Dainos" vakaras įvyksta lapkričio 3 d., 8 val. vak., St. Agnes italų salėje, Grace ir Dundas gatvių kampe, skersai nuo lietuvių bažnyčios. Gros gera kapela, bufetas ir kiti pajavairinimai. Dainietės kviečia visus, kas tik gali, dalyvauti ir paremti gražų tikslą. M. F. Yo-nė.

PAGALIAU TORONTE!

S. m. spalio 20 d., 7.30 val. p.p.
EATONO AUDITORIJOJE RUOSIAMAS

Nepaprastas Literatūros Vakaras

Programoje:

Zymusis rašytojas BERNARDAS BRAZDŽIONIS
Kauno Valstybinės Dramos aktorius HENRIKAS KACINSKAS
Jumoristinės poezijos meisteris ANTANAS GUSTAITIS
Visi Toronto ir jo apylinkėse gyvenantieji tautiečiai nuširdžiai kviečiami atsilankyti į šią nepaprastą lietuviško žodžio šventę. Bilietai parduodami lietuviškoje svetainėje Toronto ir vakaro dieną Eaton Auditorijoje.

KLMB Toronto Apylinkė.

Trys Didieji Toronto

Spalio 20 d. Torontan atvyksta trys mūsų didieji menininkai Bernardas Brazdžionis, Henrikas Kacinskas ir Antanas Gustaitis, kurie Eaton Auditorijoje išspildys literatūros vakaro programą. Tikimasi, kad Toronto ir apylinkėse gyvenantieji tautiečiai gausiai suplauks į pirmąjį tokio atvyko lygio meno vakarą Toronte.

Dovanos karalaitei

Karalaitei vizito proga Ontario provincijos vardu jai dovanota platinos ir aukso segė, nusagstyta deimantais. Segė buvo išstatyta žinomos Birk firmos lange ir žmonės ejo jos žiūrėti eilėmis, tvarkomai policininko. Ten pat buvo išstatyta provincijos davana Edinburgo kunigaikščiui — sidabro dėžutė cigarečių su atitinkamu įrašu.
Toronto miestast karalaitei dovanos 6 paveikslus iš meno galerijos — Kanados krašto būdingesnius vaizdus.

Ligoniai

Prieš pora dienų į šv. Juozapo ligoninę buvo pervežtas p. Anku-davičius, neseniai iš Montrealo persikėlęs į Torontą. Ligonis yra kankinamas dalinio galvos paraližiaus. Šv. Juozapo ligoninėje jau keletas savaičių gydomi St. Dargis, kuriam padaryta rimta kokių operacija. General ligoninėje jau trečias mėnuo gydomi J. Augaitis kankinamas dalinio gerklės paralyžiaus.
Būtų gražu, kad lietuviai savo ligonius taip pat nepamirštų ap-lankyti.

Išnuomojamas II aukšte didelis kambarys su maža virtuve, baldų. Teirautis tel. MU. 3940.

Išnuomojamas didelis kambarys su teise naudotis virtuve, vedusių porai arba 2 mergaitėms. Tel. OL. 4717.

Ossington-Davenport rajone išnuomojamas kambarys antrame aukšte vienam asmeniui. Galima virti. Kreiptis po 7 val. vakaro 61 Somerset Ave.

Pigiai išnuomojami du kambariai, baldų. Taip pat labai didelis kambarys su naujais baldais dviešis asmenims High Parko rajone. Tel. LO. 6052.

Išnuomojamas kambarys be baldų. Kreiptis vakarais 349 Gladstone Ave.

Išnuomojami du kambariai, be baldų. Taip pat labai didelis kambarys su naujais baldais dviešis asmenims High Parko rajone. Tel. LO. 6052.

Išnuomojamas II aukšte frontinis kambarys dviešis vyrams arba mergaitėms. Su galimumu naudotis virtuve. Tel. ME. 3170.

MALONŲ TAUTIEČIAI!

Keliaudami po gražųjį LONDONĄ, nepamirškite aplankyti naujai įrengtos vienintelės

lietuvių valgyklos, 355 Clarence St.

Cia gausite skaniausiai pagaminto maisto gaminių bei gaiviančių gėrų, pagamintų patyrusios ilgametės seimininkės.

Be to, kiekvienu momentu aprūpinsime nakvyne

Maloniai laukiu tautiečių apsilankymo
A. PATASIUS.

Lietuvis pigiai perveža baldus, bagažą, prekes ir kit.

VEŽAMA IR Į PROVINCIJĄ.

Kreiptis:

235 Pacific Ave., Toronto, Ont.
Telefonas MU. 1214

Dėmesio!

pergabena baldus, bagažą ir kitokį transporto patarnavimą

pigiai atlieka STANLEY VASARAJIS (latvis)

Gabenama ir į užmiestį

9 Delaware Ave. Toronto, Ont. Telef. (nuo 6 val. vak.) OL. 1403

MONTREAL, Que.

Visuotinas ateitininkų susirinkimas
Ši sekmadienį, spalio 21 d., tuojau po pamaldų, Aušros Vartų parapijos salėje, įvyks visuotinas ateitininkų susirinkimas. Bus padarytas svarbus pranešimas iš Toronto suvažiavimo. Visi ateitininkų dalyvavimas būtinas.

Kun. Kubilius dėl "Nepr. Liet."
Spalio 14 d. parapijiniam biurolenyje "Ecclesia" straipsnelyje "Kaip suprasti?" kun. Kubilius rašo:

"Labai nenorėdamas, bet verčiamas pareigos turiu paskelbti, kad šios savaitės "Nepr. Lietuvoje" du dalykai yra kiekvienam katalikui ne tik nepriimtini, bet ir įžeidžiai: tai korespondencija apie Civilinę Metrikaciją ir Auklėjimą konfesinėse mokyklose. Jie nėra visai politinio turinio, bet liečia moralę ir krikščionio samonę. Visai nenoriu pasakyti, kad "N. L." negalėtų konstatuoti fakto Civilinės Metrikacijos arba tikrai rimtai pasvarstyti auklėjimo problemų ir konfesinę mokyklą — ne, tos teisės niekas negali nei vienam paneigti, bet yra labai skaudu žiūrėti, kad visai tai yra tik priedanga puolimui bažnyčios, krikščioniškos moralės ir pašiepimui jos formų. Kaip katalikai turime galvoti apie laikraštį, kuris sakosi esąs tolerancijos laikraštis, bet mūsų atžvilgiu jos neparodo, priešingai, mėgina griauti, kas mums

Sokių vakaras

Lapkričio 10 d., seštadienį, YMCA salėje Toronte skautės ruošia sokių vakarą.

Olimpiados krepšinio nugalėtojui taurė

nupirko Dr. Kazys Alminas. Taurėje įgraviruota: "Kilnūs siela, tvirti kūnu — tarnaukime Lietuvai — S. Amerikos Lietuvių Krepšinio nugalėtojams. Dr. Kazys Alminas".

Paskutiniu momentu gauta žinia, kad žinomas lietuvoje sporto veikėjas ir lengvaatletas V. Bakūnas taurei pirkti pasiuntęs \$50.

— Prof. Stp. Kairio ir dipl. inž. Pr. Ceponio šeimos susilaukė sūnų. Motinos ir sūnūs sveiki.

— Sudbury. — INCO šiuo metu darbininkų visiškai nepriima.

Visuotinas sveikatos draudimas svarstomas

Šią vasarą plačiai buvo kalbama apie Kanados medikų sąjungos užsimojimą įvesti visiems prieinamą sveikatos draudimą per šią sąjungą. Neseniai vykusiai Darbo Kongreso konferencijai priėmus tuo reikalu rezoliuciją vyriausybei, sveikatos ministeris Martin tos konferencijos bankete pareiškė, kad visuotinam sveikatos draudimui pagrindai jau esą sudaryti ir kad artimiausiais mėnesiais būsianti sudaryta specialioji komisijs, kuri tą reikalą galutinai apsvartysianti. Galimas dalykas, kad čia turima galvoje tas pats medikų sąjungos pasiūlymas.

Ši sąjunga ir dabar jau draudžia nuo visų ligų, berods, palankesniais sąlygomis negu kitos biznio bendrovės, tačiau jos aparatas nėra tobulas ir draudžiama tik grupėmis, nemažesnėmis kaip 5 asmenys, daugiausia per įmones, o individualia drauda dar visai neužsiima.

NAUJAI ATIDARYTAS RŪBŲ VALYMAS IR PROSINIMAS

254 Hallan Str. — Bloor-Dufferin rajone. Tel. OL. 5674.

Kas nori pigiai, gerai ir greitai išvalyti rūbus, prašome atsilankyti. Priėmimo laikas kasdien vakarais nuo 5 iki 9 val., šeštadieniais nuo 8 v. ryto iki 6 v. vak. Didėnį kiekį, pagėdaujant, pasiūsi iš namų ir pristatysiu.

Prytyrės radiomechanikas PRANAS RICKUS

pigiai taiso ir permontuoja europeiškus ir vietinius radio aparatus, stiprintuvus, elektrinius laikrodžius, medicinos ir mechaninius prietaisus.

230 PACIFIC AVE., TORONTO.

Visų lietuviškų laikraščių ir anglškų žurnalų

PRENUMERATAS

priima ir pratęsia įgaliotas atstovas

Vytautas Aušrotas
263 Havelock St., LO. 3647
Sėkmadieniais — parapijos salėje

IŠNAUDOKITE RETĄ PROGĄ!

Toronte, lietuvių ir kitų europiečių apgyvename rajone Dundas gatvėje, parduodamas pilnon nuosavybėn gražiai įrengtas
RESTORANAS - DELIKATESSEN

su dviejų aukštų mūriniu namu, turinčiu 6 patalpas ir rūši. Kaina: už valgyklą ir jos įrengimus \$4000; namas su sklypu \$13.000, įnešti \$3000. Iš viso kaina \$17.000, o įnešti \$7000. Likusieji ilgam išsimokėjimui.

Parduodama dėl pakeitimo kito biznio.
Teiraukitės telefonu Toronto ME. 6498.

Š. m. spalio 27-28 dienomis, Toronte įvyksta

PIRMOJI Š. AMERIKOS LIETUVIŲ SPORTO ŠVENTĖ

MAŽOJI OLIMPIADA

Krepšinis vyrams, tinklinis vyrams ir moterims ir stalo tenisas vyrams ir moterims — komandinis ir pavienis turnyras. Tarplubinės šachmatų rungtynės — Čikagos lietuvių šachmatų klubas su meisteriu p. TAUTVAIŠA ir Toronte "Vytis" su Kanados meisteriu p. VAITONIU.

Pirmą dieną, seštadienį, spalio 27 d., turnyras vyks 402 ir 404 Bathurst Street:
10.30 val. turnyro pradžia: krepšinis, tinklinis ir stalo tenisas,
2.00 val. p.p. oficialus atidarymas ir turnyro tása,
4.00 val. p.p. šachmatų tarplubinis susitikimas.
(Įėjimo bilietas galioja visą dieną ir į visas rungtynes).

Antrą dieną, sekmadienį, spalio 28 d., turnyras vyks 297 College Str. UNF salėje:
9.30 val. pamaldos lietuvių parapijos bažnyčioje,
2.00 val. p.p. turnyro tása — finalai ir dovanų įteikimas.

Seštadienį, spalio 27 d., 8.30 val. vak., dviejose salėse, 402 ir 404 Bathurst St. ir Sekmadienį, spalio 28 d., 8.30 val. vak., vienoje salėje — po ukrainiečių bažnyčia — 402 Bathurst St. įvyks turnyro svečiams ir dalyvius pagerbti nuotaikingi

ŠOKIAI

Veiks turtingas bufetas su įvairiais gėrimais. Gros gera muzika.

Visomenė kviečiama atsilankyti ir pamatyti įdomių sporto varžybų bei pabūvoti nuotaikinguose pasilinksminimuose.
Sporto Klubas "Vytis"

Reikalingi darbininkai — miško kirtėjai

SĄLYGOS: \$5.51 už vieną kordą, plius po 75 sukirstų kordų mokama po 66 ct. bonų už kiekvieną kordą. Bonai apmokami nuo pirmojo sukirsto kordo atgal.

MAISTAS — \$1.75 dienai.

GYVENIMO SĄLYGOS yra geros. Yra ir kino seansai vieną kartą savaitėje. Artimiausias miestelis pasiekiamas autobusu.

KREIPTIS:

LONGLAC PULP & PAPER CO.
Longlac, Ont.

Vykti į darbą galima tuojau.

AR JUS PAGEIDAUJATE PIRKTI NAMUS?

PAR DUODAMA:

- \$10.000 įmokėti — tabako farma 85 akrų, 35 akrus sodinamo tabako. Metinės pajamos apie \$21.000. Visa kaina su trobesiais \$42.000.
- \$10.500 — prieš 4 metus statytas, vieno aukšto, vandeniui apšildomas, namas prie Eglinton g-vės. Įmokėti apie \$5000.
- \$10.5000 — 6 kambarių namas Oakwood ir St. Clair rajone. 2 aukštų, su dvigubu garažu. Įmokėti tik \$4000.

Kreiptis: A. GARBENIS — vakarais — HY. 1543
arba V. ANDREJAUSKAS-Andrews

H.M. DAVY & Co

REAL ESTATE BROKERS

105 RONCESVALLES AVE.
TELEF. LA. 2763 arba LA. 6101

KINO "CENTRE" 772 Dundas St. W. Toronto

Kasdien nuo 6 val. vak. Jaukiai apšildyta — grynas oras

Ketvirtadienį — seštadienį, spalio 18-20 d.

1. FANCY PANTS — spalvota — Bob Hope, Lucille Ball
2. HARD BOILED MAHONEY — Bowery Boys

Pirmadienį — trečiadienį, spalio 22-24 d.

1. CAPTAIN BOYCOTT — Stewart Granger, Alistair Sims
2. GOLDEN STALLION — spalvota — Roy Rogers

LINKSMI IR IDOMŲ PRIEDAI KIEKVIENOJ PROGRAMOJ
Prie kiekvienos programos rodoma nauja "Savaitinė apžvalga"

"The Canada Life Assurance Company", ATSTOVAS TORONTE ir VERTEJAS

Adolfas BAJORINAS

Nurodomi patogiausio taupymo planai šeimos ir vaikų atečiai užtikrinti, apdraudžiama gyvybė.

Atliekami vertėjo patarnavimai įstaigose, padaromi dokumentų patvirtinti vertimai. Duodamos anglų kalbos pamokos ir konsultacijos

Kreiptis šokiadieniais nuo 7 val. iki 8 val. vakarais, išskyrus antradienius: 941 Dundas St. W. ("Tėviškos Žiburių" patalpos), tel. EM. 3-4265. Kitu metu: 43 Thome Cres., Toronto, tel. ME 8951.